

Møte onsdag den 6. juni 2012 kl. 10

President: Dagfinn Høybråten

Dagsorden (nr. 96):

1. Innstilling fra næringskomiteen om lov om Patentstyret og Klagenemnda for industrielle rettar (patentstyrelova)
(Innst. 343 L (2011–2012), jf. Prop. 94 L (2011–2012))
2. Innstilling fra næringskomiteen om lov om Eksportkreditt Norge AS (eksportkredittloven)
(Innst. 342 L (2011–2012), jf. Prop. 102 L (2011–2012))
3. Innstilling fra næringskomiteen om samtykke til ratifikasjon av en frihandelsavtale mellom EFTA-statene og Montenegro og en avtale om handel med landbruksvarer mellom Norge og Montenegro, begge av 14. november 2011
(Innst. 345 S (2011–2012), jf. Prop. 75 S (2011–2012))
4. Interpellasjon fra representanten Kjell Ingolf Ropstad til arbeidsministeren:
«Mer enn 200 000 mennesker i Norge sliter med nedsatt arbeidsevne. Både for den enkelte og for norsk økonomi er det viktig at så mange som mulig kan komme ut i arbeidslivet. Omkring 60 000 mennesker deltar på programmet «Arbeid med bistand» og andre arbeidsrettede tiltak som skal føre fram til en ordinær jobb. Aftenposten meldte 20. april 2012 at det er store forskjeller mellom fylkene i hvor stor grad de lykkes med attføringsarbeidet. I 2010 var andelen av de som har gjennomført «Arbeid med bistand» i Telemark på 67,2 pst., mens andelen i Sogn og Fjordane var på bare 15,5 pst. Dette viser at disse tiltakene kan være svært effektive, og at man må ta lærdom av de fylkene som har klart å få til så gode resultater.
Hvordan kan statsråden akseptere at Nav leverer så forskjellige resultater, og hva kan gjøres for å sikre like god effektivitet i hele landet?»
5. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om endringer i naturmangfoldloven og friluftsløven
(Innst. 318 L (2011–2012), jf. Prop. 82 L (2011–2012))
6. Referat

Presidenten: Representanten Håkon Haugli, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Den innkalte vararepresentant for Finnmark fylke, Willy Pedersen, har tatt sete.

Representanten Vigdis Giltun vil framsette et representantforslag.

Vigdis Giltun (FrP) [10:01:04]: På vegne av representantene Robert Eriksson, Laila Marie Reiertsen, Bente Thorsen og meg selv vil jeg fremme et forslag om en opptrappingsplan for tilpasset utdanning og arbeid for personer med utviklingshemning.

Presidenten: Representanten Geir Jørgen Bekkevold vil framsette et representantforslag.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:01:32]: På vegne av representantene Knut Arild Hareide, Line Henriette Hjemdal, Hans Olav Syversen og meg selv har jeg gleden av å fremme et representantforslag om en ny bolig- og byutviklingspolitikk for bærekraft og livskvalitet.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:01:56]

Innstilling fra næringskomiteen om lov om Patentstyret og Klagenemnda for industrielle rettar (patentstyrelova)
(Innst. 343 L (2011–2012), jf. Prop. 94 L (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Vider blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Else-May Botten (A) [10:02:55] (ordfører for saken): På vegne av næringskomiteen legger jeg fram saken om lov om Patentstyret og Klagenemnda for industrielle rettar. Bakgrunnen for forslaget er et generelt behov for revisjon og modernisering av den gjeldende loven, noe som er forståelig når denne loven er fra 2. juli 1910. I tillegg er det noen endringer i organiseringen av Patentstyret.

Forslaget som i dag legges fram, innebærer at Patentstyrets direktør, som i dag blir utnevnt som embetsmann uten tidsavgrensning, heretter skal tilsettes på åremål for inntil seks år, med mulighet til fornyelse én gang. Det er hele komiteen, alle partier unntatt Kristelig Folkeparti, enig om.

Det blir opprettet en egen klagenemnd for industrielle rettigheter som skal behandle klager over avgjørelsene tatt i Patentstyret. Denne nemnda skal erstatte dagens Annen avdeling i Patentstyret, og den får en egen ledelse og blir nå et uavhengig organ. Her vil jeg minne om at opprettelsen av en uavhengig klagenemnd som kan erstatte Patentstyrets Annen avdeling, vil føre til merkostnader på rundt 3 mill. kr hvert år. Totalt vil klagenemnda ha årlige utgifter på 5 mill. kr, og Patentstyrets årlige driftsutgifter vil bli redusert med om lag 2 mill. kr når Annen avdeling blir lagt ned.

For at man skal kunne sikre en best mulig opplysning av en sak, ble det også foreslått særskilte regler om muntlige forhandlinger og møte. Nå skal man på alle trinn i saksbe-

handlingen av egne tiltak vurdere om det er formålstjenlig å holde muntlige forhandlinger eller møte.

Dersom en part som har saklig grunn til det, krever møte, skal Patentstyret eller Klagenemnda etterkomme dette kravet så godt det lar seg gjøre. For å sikre at ordningen med administrativ overprøving av registrerte industrielle rettigheter i Patentstyret skal være et godt alternativ til å reise rettssak for domstolene, blir det foreslått regler som gir mulighet til å tilkjenne saksomkostninger i slike tilfeller.

Det er mange som har svart på høringsutkastet, og det departementet har lagt fram av endringsforslag, har fått bred støtte.

Så er det slik at Fremskrittspartiet og Høyre har egne merknader når det gjelder tidsfrist og ileggelse av saksomkostninger, og jeg regner med at de selv vil utdype det nærmere.

Per Roar Bredvold (FrP) [10:05:32]: Det er sikkert på høy tid å fornye mange av de lover vi har her i Norge. Lov om Patentstyret og Klagenemnda er en av dem. Loven er fra 2. juli 1910, og det sier seg selv at mye har forandret seg på disse snart 102 år.

Det er en samlet komité som legger fram en tilråding, og komiteens medlemmer har flere felles merknader. Dog vil Fremskrittspartiet bemerke den fare vi ser når det nå åpnes for Klagenemndas mulighet til å ilegge saksomkostninger. Fremskrittspartiet er redd for at dette vil kunne innebære at flere søkere heller vil gå veien via European Patent Office, EPO, enn å søke nasjonalt i Norge. Dette vil kunne få negative konsekvenser for Patentstyret og den framtidige bruk av dets tjenester.

Dessuten ønsker Fremskrittspartiet at man på sikt bør få en enhetlig tidsfrist for å bringe inn avgjørelser fra Klagenemnda for domstolene, på lik linje med andre klager relatert til øvrige lover, nemlig to måneder.

Ellers er Fremskrittspartiet fornøyd med å få skilt ut Klagenemnda som et uavhengig forvaltningsorgan, at Patentstyret tilsettes på åremål, samt at leder og nestleder i Klagenemnda bør oppfylle kravene etter domstoloven § 54 første ledd.

Det er også meget bra at det stilles krav om kompetanse både til Patentstyrets ansatte og Klagenemndas medlemmer.

Statsråd Trond Giske [10:07:20]: Den gjeldende styreloven er over 100 år gammel. Regjeringen ser et klart behov for en gjennomgående modernisering, rydding og revisjon. Derfor har vi fremmet utkast til en ny lov om Patentstyret som skal erstatte gjeldende lov.

Patentstyret er et statlig direktorat som behandler og avgjør søknader om industrielle rettigheter, dvs. patent, varemærke og design. De registrerer også disse rettighetene. Etaten er videre et nasjonalt kompetansesenter på området. Vi mener at også det siste punktet bør framgå av loven.

Den nye loven skal regulere organiseringen av og saksbehandlingen i Patentstyret. Regjeringen foreslår at Patentstyrets direktør heretter skal tilsettes som tjenestemann på åremål for inntil seks år, med mulighet for å fornye åre-

målsperioden én gang. Etter gjeldende lov blir direktøren utnevnt som embetsmann på ubestemt tid.

Patentstyret er for tiden organisert i to avdelinger: Første avdeling som behandler sakene i første instans, og Annen avdeling som er klageinstans. Patentstyret er allerede i dag stilt uavhengig ved behandling av enkeltsaker om industrielle rettigheter og kan dermed ikke instrueres av verken regjering eller departement i enkeltsaker – men også det bør framgå eksplisitt av loven.

En organisering som innebærer at både førsteinstans og klageinstans ligger i samme etat, framstår ikke lenger i tråd med moderne rettsprinsipper. For brukerne er det viktig at klageinstansen ikke bare reelt sett er uavhengig av førsteinstansen, men også synlig framstår som uavhengig.

Derfor foreslår regjeringen å etablere et faglig uavhengig forvaltningsorgan med domstolslignende trekk som klageinstans for Patentstyret. Det skal hete Klagenemnda for industrielle rettar. Den kommer til å ha behov for ca. tre heltidsansatte og medføre en merkostnad på ca. 3 mill. kr per år til drift, sammenlignet med dagens situasjon. Driftskostnadene skal dekkes over Nærings- og handelsdepartementets del av statsbudsjettet, i form av et eget budsjettkapittel for nemnda.

Den nye Klagenemnda skal sørge for en brukervennlig ordning for ankebehandling med høy kvalitet og på den måten bygge opp tillit hos brukerne. Nemnda skal behandle klager mot vedtak fattet av Patentstyret. Den skal være uavhengig av både Patentstyret og regjeringen i behandlingen av sine saker.

Ingen høringsinstanser har gått imot de sentrale punktene i utkastet.

Vi tar nå sikte på å forberede etableringen av nemnda og forskrifter til loven, slik at alt er klart til at nemnda kan være i virksomhet fra og med 1. januar 2013 – og det er en styrke at det er en samlet oppslutning om vårt opplegg.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per Roar Bredvold (FrP) [10:10:10]: Jeg har et kort spørsmål. Det gjelder dette med tidsfrister for å bringe inn avgjørelser fra Klagenemnda for domstolene. Fremskrittspartiet ønsker at det der skal være en enhetlig og lik tidsfrist på to måneder, men slik jeg forstår det, er det lagt opp til én måned. Kan statsråden si noe om det?

Statsråd Trond Giske [10:10:31]: Jeg tror vi får dra erfaringer etter hvert som vi får dette systemet på plass. Klagebehandlingen skal bli opplevd som trygg, rask og brukervennlig, og det er viktig at vi nå får et system hvor man får en uavhengighet mellom første og andre instans.

Om presidenten tillater det, vil jeg også føye til noe til Bredvolds hovedinnlegg, nemlig dette med saksomkostninger. Det er viktig at det ikke skal være anledning til å ilegge saksomkostninger i alle saker som behandles av Klagenemnda, men kun i de sakene hvor det handler om en administrativ overprøving av om et vedtak om å innvilge en rettighet er gyldig eller ikke. Så vi får finne ut av dette underveis. Nå har vi rammeverket på plass, og da kan vi sørge for forbedringer av saksbehandlingsrutiner osv. etter

hvert som vi får mer erfaring, for dette skal legges til rette for brukerne på en best mulig måte.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Else-May Botten (A) [10:11:47]: I Arbeiderpartiet sier vi at alle skal med. Det skal selvfølgelig også Kristelig Folkeparti, for de støtter at Patentstyrets direktør skal ansettes på åremål – så er det rettet opp.

Det er også fristende å kommentere Fremskrittspartiets og Høyres merknader om ønsket om en enhetlig frist på to måneder for å bringe saker inn for domstolene, for reglene er slik i dag. Det er en to måneders frist, bortsett fra ved administrative patentbegrensninger, hvor fristen er én måned. Det er en bevisst forskjell i reglene i slike saker, fordi man bare vil ha én part, og det er patenthaveren selv. I slike saker er det viktig at sakene blir endelig avgjort raskt. Derfor er det fra regjeringspartienes side ikke ønskelig å utvide søksmålsfristen til to måneder ved administrativ patentbegrensning – slik at det er sagt.

Når det gjelder Høyres og Fremskrittspartiets merknader rundt saksomkostninger, hvor de er bekymret for at dette vil fordyre saksprosessen og føre til at flere vil gå veien via EPO, som ble diskutert her nå, er det jo slik at den bekymringen nesten kan virke overflødig, for forslagene i proposisjonen går ut på at det skal innføres en slik adgang kun i saker som handler om administrativ overprøving. Det vil fortsatt ikke være anledning til å ilegge sakskostnader i andre saker. Så Fremskrittspartiet og Høyre synes ut fra merknadene å ha misforstått dette, ved at man tror at det skal være anledning til å ilegge sakskostnader i alle typer klagesaker.

EPO har ingen ordning med administrativ overprøving, slik vi har i den norske loven. Så det at det innføres regler om sakskostnader i slike saker, vil derfor ikke være i konkurranse med, eller være noe argument for, det å velge EPO, da EPO og den overprøvmingsmekanismen ikke finnes i EPO-systemet. Hos EPO kan man for øvrig, i motsetning til i Patentstyret, ilegges sakskostnader i innsigelsessaker både hos førsteinstansen og ved klage.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

Sak nr. 2 [10:14:05]

Innstilling fra næringskomiteen om lov om Eksportkreditt Norge AS (eksportkredittloven) (Innst. 342 L (2011–2012), jf. Prop. 102 L (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Terje Aasland (A) [10:14:52] (komiteens leder og ordfører for saken): Det er en samlet komité som står bak innstillingen om en ny lov om Eksportkreditt Norge AS, eksportkredittloven. Komiteen er også samlet i alle relevante merknader for saken.

En god ordning for finanstjenester til norsk eksport av kapitalvarer og tjenester er svært viktig og helt avgjørende i den internasjonale konkurransen våre eksportbedrifter daglig står i. Det handler om konkurransekraft og mulighetene for å vinne marginer i et meget tøft internasjonalt marked, som preges av sterk konkurranse. Ordning for finanstjenester til norsk eksport av kapitalvarer og tjenester er en av flere elementer i konkurransekraften.

Eksportfinans ASA har tidligere levert denne tjenesten til eksportbedriftene, men strengere krav til denne type finansinstitusjoner gjennom kapitaldekningsdirektivet gjorde at Eksportfinans ASA ikke kunne møte de endrede kravene som framkom.

Stortinget vedtok derfor 14. desember i fjor at forvaltningen av offentlig støttede eksportkreditter skulle videreføres i statlig regi først gjennom en overgangsordning og deretter gjennom en ny, statlig enhet for eksportfinansiering som skulle opprettes innen 1. juli 2012, noe som nå blir realisert gjennom denne saken.

Jeg er glad for at det er funnet en god løsning for de ansatte i Eksportfinans som arbeidet med denne porteføljen i det nye selskapet. Kompetanse og kontinuitet er viktig for bedriftene, derfor var det viktig å få overført kompetansen til det nye selskapet.

Sammen med ordningen om statlige garantier som ligger GIEK, sikrer vi nå gjennom det som foreslås, en videreføring av et konkurransedyktig eksportfinansierings-tilbud for norsk næringsliv. Ordningen med subsidierte CIRR-lån videreføres. I tillegg vil enheten videreføre tilbudet av CIRR-kvalifiserte lån til markedsrente. Det opprettes således ikke en ny ordning for eksportfinansiering, men en ny, statlig enhet til å videreføre den gjeldende ordningen.

Loven som nå foreslås, vil etter vår oppfatning være et godt rammeverk for det formål selskapet blir tillagt. Utlånsordningen skal skje ved at Eksportkreditt Norge som selskap normalt inngår avtaler for statens regning i henhold til de regler som gjelder for offentlig støttede eksportkreditter, eller yter lån på markedsmessige vilkår som et alternativ til disse.

Selskapet vil således kunne utbetale lån til kundene direkte fra statskassen, og alle lånsøkere som oppfyller kravene, skal få et tilbud om lån. En slik ordning vil være robust, og ordningen som selskapet får til oppgave å forvalte, vil til enhver tid kunne håndtere og innfri de lånevolum som norsk eksportindustri vil etterspørre i tiden framover. Det vil være en styrke og en stor fordel.

I forbindelse med komiteens høring kom det fram en sentral problemstilling knyttet til eldre lån gitt av Eks-

portfinans. Problemstillingen omhandlet markedslån, som i utgangspunktet ville vært CIRR-kvalifiserte, men hvor låntaker hadde valgt lån til markedsrente og derfor ikke sendt lånesøknad før den kommersielle kontrakten ble signert. Samlet omhandlet dette 13 lån i Eksportfinans ASAs utlånsportefølje med et samlet volum på i overkant av 2,5 mrd. kr. Når marginbindingsperioden for disse lånene utløper i perioden desember 2012–november 2014, vil Eksportfinans ikke kunne betjene disse videre. Det var derfor nødvendig å avklare hvorvidt den nye ordningen med Eksportkreditt Norge kunne overta disse lånene.

I den forbindelse sendte komiteen brev til statsråden, og statsråden tolker tidligere fullmakt slik at den også omfatter den problemstillingen som ble tatt opp i høringen. En slik tolkning er også i overensstemmelse med komiteens syn, og var en utrolig viktig avklaring fra statsrådets side.

Jeg vil understreke betydningen av at selskapet opptrer slik at det framstår som en attraktiv partner for norsk eksportindustri, og at selskapets tjenester framstår som konkurransedyktige, fleksible og gode.

Selve driften av selskapet foregår gjennom årlige beredninger over statsbudsjettet. I den anledning er det viktig å påpeke at rammene for selskapet faktisk blir slik at man ikke forringer selskapets muligheter til å være en konkurransedyktig, fleksibel og attraktiv partner for norsk eksportindustri.

I sum vil vi nå få en lov og rammer for et selskap som legger et godt grunnlag for en robust, pålitelig og kostnadseffektiv ordning for denne type finanstjenester til eksportsektoren vår. Jeg tror også at vi nå på en svært god måte vil sikre norsk eksportindustri gode, forutsigbare og konkurransedyktige vilkår i tiden framover, ikke minst med tanke på hvordan resten av Europa og kanskje verden ser ut i disse dager.

Per Roar Bredvold (FrP) [10:19:41]: Prop. 102 L for 2011–2012 omhandler Eksportkreditt Norge AS, dvs. eksportkredittloven, og komiteens tilråding fremmes av en samlet komité. Dog har man på borgerlig side sine særmerknader for å belyse sine meninger om saken utover det en samlet komité kom fram til.

Fremskrittspartiet vil bemerke at det var manglende initiativ og kanskje også manglende vilje fra regjeringen til å prøve ut muligheten for et varig unntak fra kapitaldekningsdirektivet, som etter hvert brakte Eksportfinans ASA i en uholdbar stilling i løpet av 2011. Følgen av dette var at Eksportfinans ASA høsten 2011 ble nedgradert av internasjonale ratingbyråer, mistet sine konkurransefortrinn og etter hvert kom i en situasjon hvor de ikke lenger kunne yte konkurransedyktige eksportfinansieringstilbud til norske eksporterende bedrifter. Ansvar for at deler av norsk eksportindustri i lang tid svevde i uvisshet om hva de kunne tilby sine kunder ved kontraktsinngåelser, og på den måten mistet konkurransekraft og mulige kontrakter, hviler dermed på regjeringen. Fremskrittspartiet mener derfor det også i denne innstillingen er grunn til å understreke og vise til den berettigede kritikk som en samlet opposisjon fremmet i Innst. 138 S for 2011–2012.

Fremskrittspartiet viser til at Eksportfinans ASA tilbød

både markedslån og CIRR-lån, og at mange kunder valgte markedslån i et fallende marked for å bli mer konkurransedyktige ved lavere renter. Det var også etablert praksis at Eksportfinans ASA kunne reforhandle disse og tilby ny rente. Det er en betydelig portefølje av slike lån hos eksportbedrifter som ikke lenger kan få reforhandlet disse hos Eksportfinans ASA, og hvor heller ikke det nye statselskapet etter proposisjonen vil ta over lånene fordi de ikke lenger regnes som CIRR-lån, fordi kundene i utgangspunktet valgte det bort. Mange bedrifter måtte refinansiere i et svært dyrt lånemarked, hvis det i det hele tatt var mulig å få det til, noe som opplagt må være en utilsiktet virkning av endringen fra Eksportfinans ASA til Eksportkreditt Norge AS. Fremskrittspartiet vil understreke at disse låntakerne selv har valgt markedslån, men i tillit til et system som siden 1978 hadde gitt en valgfrihet til den gunstigste løsningen. Fremskrittspartiet mener derfor det vil være riktig at Eksportkreditt Norge AS refinansierer slike lån som nå har falt mellom to stoler i systemet, særlig hensyntatt at lånene ikke er annerledes enn de CIRR-kvalifiserende og således garantert av andre banker og GIEK. Det vil igjen bety en unødvendig byråkratisering av prosessene knyttet til eksportfinansieringen og vil medføre at den nye ordningen er mindre fleksibel når det gjelder eksportfinansiering og markedsmessige vilkår, enn slik det var gjennom Eksportfinans ASA.

Eksportkreditt Norge AS er et statlig selskap som er underlagt statsstøtteregelverket i EU/EØS når det gjelder rentepriking på de CIRR-kvalifiserte markedslån. Men dialogen mellom regjeringen og ESA rundt et prissystem som kan sikre godkjenning i ESA, samtidig som det gir konkurransedyktige betingelser for låntakerne, er ikke avsluttet. Prop. 34 S for 2011–2012 understreket nettopp disse forutsetningene.

Fremskrittspartiet er bekymret for at man fortsatt ikke har kommet i mål med ESA-godkjenningen for et system som skal være operativt for norsk eksportindustri fra 1. juli 2012.

Alle utlån skal være garanterte, enten av statlige eksportgarantiinstitusjoner eller finansinstitusjoner, etter regler som skal fastsettes nærmere. Vi forutsetter at både utenlandske og norske banker i utgangspunktet vil være aktuelle som godkjente garantister, og at i hvert fall alle norske banker vil bli akseptert som garantister, hensatt til den enkelte banks størrelse.

Det vil kunne påløpe en god del merkostnader i forbindelse med at lån som opprinnelig er gitt av Eksportfinans ASA, blir overtatt av Eksportkreditt Norge AS, og at låneavtalene mv. dermed vil måtte omarbeides. Fremskrittspartiet mener at man i disse tilfellene bør vurdere å fravike de ordinære reglene om at låntaker skal betale slike merkostnader, siden låntaker i disse tilfellene ufrivillig pålegges et skifte av kreditor.

Svein Flåtten (H) [10:24:45]: Dette er en sak som handler om norsk konkurransekraft og de store, norske eksportselskapene.

Ordningen som fantes gjennom Eksportfinans ASA, har alltid vært en veldig viktig ordning, og nettopp der-

for har denne saken hatt store dimensjoner, helt fra vi fikk situasjonen med at Eksportfinans ASA fikk problemer med kapitaldekningsdirektivet. Jeg kommer litt inn på den forhistorien mot slutten, men det er ikke det viktigste i dag. Vi har hatt de diskusjonene om hvem som har gjort hva, tidligere. Det som nå er viktig, er at det er stor enighet om ordningen som nå innføres gjennom det nye Eksportkreditt Norge AS.

Det er ingen politiske uenigheter om denne ordningen. Den er så viktig for norsk eksportindustri, og derfor har komiteen samlet seg på en forbillig måte. Jeg må i den anledning gi ros til saksordføreren og komiteens leder, som veldig raskt tok ballen i komiteen, da det ble klart at det var en del av de eldre, opprinnelig CIRR-kvalifiserte lånene som var markedslån, som ville blitt fornyet av Eksportfinans ASA, som ikke ville bli det under den nye ordningen. Det ble tatt opp fort, og det kom et positivt svar fra departementet, som har avgrenset det på en god måte, og som gjør at man ikke lenger faller mellom to stoler med de kontraktene. Det var viktig, for det var i grunn den eneste innvendingen som fantes mot det nye opplegget som har kommet.

Det er fortsatt en liten detalj i den forbindelse som jeg vil nevne, og det er at det i fremtiden vil være nødvendig å legge inn søknader for denne typen lån for å oppnå det samme, selv om man ikke har tenkt å gå over på denne typen lån. Det er en ekstra byråkratisering som kanskje gjør ordningen litt mindre fleksibel, men det er ikke en veldig tung innvending. Det aller viktigste er formålet, nemlig å sikre våre tyngste og viktigste eksportbedrifter en god finansiering.

Når jeg nå har gitt ros til komiteens leder, har jeg også lyst til å si at når han innleder med å si at man er enig i alle relevante merknader, er det riktig, men de er heller ikke irrelevante de merknadene som opposisjonen har lagt inn, og som viser til forhistorien. De er relevante når det gjelder én ting, nemlig forholdet til norsk næringsliv og norsk eksportindustri. Fremskrittspartiets taler har nå på en god måte gitt uttrykk for de merknadene vi har anført samlet, og derfor er det ingen grunn til å gå veldig tungt inn i det. Men det var en periode med betydelig uvisshet for norsk eksportindustri om hva som ville bli løsningen. Det er sjelden jeg som stortingsrepresentant opplever en slik styrke i henvendelsene til komiteen som det det var akkurat da. Men det er helt naturlig, fordi det var en innfløkt sak. Men de som satt ute på grasrota og opplevde hvordan ganske intrikate økonomiske bestemmelser påvirker den daglige driften og det du skal gjøre overfor kundene dine, var bekymret. Nå ligger dette bak oss, og det er jeg veldig glad for, men nettopp derfor har vi vært nøye med å skrive inn våre historiske bekymringer. Hvordan dette i sin tid ble håndtert, hører godt med til historien. Det er ingen tvil om at man kunne vært raskere på ballen tidligere. Flere har sagt – bl.a. et par juridisk uavhengige ekspertuttalelser – at man kunne søkt om unntak på et tidligere tidspunkt. Vi vet ingenting om hvordan det ville gått, og det hører derfor som sagt til historieskrivingen, men den er en relevant del av det vi har vært gjennom og oppi, men det er bra at vi er samlet om hvordan fremtiden skal se ut.

Alf Egil Holmelid (SV) [10:29:57]: Den saka vi skal behandle i dag, er svært viktig for norsk eksportindustri. Eit konkurransedyktig tilbod om eksportfinansiering er heilt avgjerande for mange bedrifter, ikkje minst i maritim sektor. Derfor er det heilt naturleg at mange av oss har fått mange spørsmål, og at det har vore eit sterkt påtrykk i denne saka i løpet av den perioden vi har hatt ho til behandling.

Bakgrunnen for denne saka er faktisk finanskrisa ute i Europa. Den krisa førte til at EU vedtok nye reglar om strengare kapitalkrav til finansinstitusjonar. Det førte i sin tur til at den etablerte ordninga for eksportfinansiering her heime måtte leggjast om.

Det er viktig for næringslivet å ha ei robust og konkurransedyktig ordning for eksportfinansiering. Derfor valde regjeringa å etablere ei statleg ordning med statleg finansierte lån.

Regjeringa har etablert eit interimstyre for å etablere eit selskap som kan formidle låna. Interimstyret går inn for at det blir etablert eit sjølvstendig selskap, og at ramme- ne for selskapet blir fastlagde i lov. Regjeringa deler denne oppfatninga og foreslår å etablere eit aksjeselskap.

Subsidierte CIRR-lån blir vidareførte i den nye ordninga. Det same gjeld CIRR-kvalifiserte lån til marknadsrente. I prosessen med å etablere den nye ordninga og det nye selskapet har det vore omfattande dialog med næringa, og som fleire har vore inne på her i dag, ser det no ut til at næringa har fått på plass, i samarbeid med regjering og storting, ei ordning som ho er fornøgd med.

SV er oppteke av at vi no får på plass ei velfungerande ordning som kan tilby konkurransedyktig finansiering for norsk eksportindustri. Det er viktig at det nye selskapet kan yte god service til næringslivet. SV er derfor glad for at regjeringa legg opp til å vidareføre kompetanse som er opparbeidd i Eksportfinans ASA.

SV er også glad for at det blir lagt opp til gode overgangsordningar frå den gamle til den nye ordninga. Vi er spesielt glade for at departementet har stadfest at ein del lån som har vore omtala tidlegare her i dag, og som kunne ha vore CIRR-kvalifiserte, kan overførast til den nye ordninga.

Den nødvendige omlegginga av opplegget for eksportkreditt har skapt stort engasjement i delar av næringslivet. Vi er derfor svært glade for at vi no har fått på plass ei robust og konkurransedyktig ordning som næringa er nøgd med.

Irene Lange Nordahl (Sp) [10:32:59]: Statlig støttede eksportkreditter spiller en meget sentral rolle i finansieringen av norsk kapitalvareeksport, spesielt i tider med uro i finansmarkedene og få alternative kilder til eksportfinansiering. I en slik situasjon er det viktig at staten sørger for stabile rammebetingelser for norske eksportører.

For store deler av norsk industri er ordningen med eksportfinansiering viktig, og det er derfor viktig for oss i Senterpartiet at vi har gode ordninger på plass på dette området.

Fra Senterpartiets side er vi opptatt av å sikre videreføringen av et konkurransedyktig eksportfinansieringstilbud

til norsk eksportnæring, og vi støtter derfor regjeringens forslag om å opprette en ny statlig enhet for eksportfinansiering. Denne enheten skal på vegne av staten ha som oppgave å forvalte den statlige eksportfinansieringsordningen ved å yte lån til eksportfinansiering i form av stats-subsidierte CIRR-lån og CIRR-kvalifiserte markedslån på forretningsmessige vilkår.

Interimstyret, oppnevnt av Nærings- og handelsdepartementet, har kommet med en anbefaling om en innretning og organisasjonsform for denne nye enheten. Interimstyret anbefaler at den nye enheten etableres som et selvstendig selskap, og at rammebetingelsene for selskapet hjemles i særskilt lov. På bakgrunn av dette fremmer regjeringen forslag om at det etableres et nytt statlig aksjeselskap med navn Eksportkreditt Norge AS, hvor selskapets ansvar er å forvalte en statlig ordning for finanstjenester til norsk eksport av kapitalvarer og tjenester.

Fra Senterpartiets side vil jeg understreke at det er viktig med en statlig eksportfinansieringsordning som er robust, pålitelig og kostnadseffektiv, og som sikrer norsk eksportindustri gode, forutsigbare og konkurransedyktige vilkår.

Senterpartiet ser det som positivt at det nye selskapet vil utbetale lån til kundene direkte fra statskassen, og at alle lånsøkere som oppfyller kravene, skal få tilbud om lån. Dette underbygger en robust ordning, som på en god måte vil kunne håndtere og innfri de lånevolum som norsk eksportindustri vil etterspørre i tiden framover.

Senterpartiet mener den foreslåtte ordningen for en permanent organisering av eksportfinansieringsordningen på en god måte følger opp de føringer som ble lagt i forbindelse med Stortingets behandling av Prop. 42 S for 2011–2012 og gjennom Innst. 138 S for 2011–2012.

I statsrådens brev av 24. mai i år framkommer det bl.a. at ordningen også skal gjelde for de 13 lån Eksportfinans ASA opplyser at de har i sin utlånsportefølje, som i utgangspunktet var CIRR-kvalifiserte, dersom søknad var blitt sendt før kontraktsinngåelse.

For å sikre en sømløs overføring av forvaltningen av eksportfinansieringsordningen anser Nærings- og handelsdepartementet at fullmakten også omfatter disse. For oss i Senterpartiet er det viktig at ingen bedrifter faller mellom to, eller flere, stoler og blir skadelidende i denne saken. Statsrådens brev er i så måte beroligende, og Senterpartiet ser positivt på mulighetene den foreslåtte ordningen vil gi.

Steinar Reiten (KrF) [10:36:29]: Det er mot et dystert bakteppe vi i dag behandler proposisjonen om eksportkredittloven. Rundt om i verden er det stor og tiltakende uro med tanke på de økonomiske framtidsutsiktene. Som eksempel kan nevnes spenningen rundt valget i Hellas med tanke på eurosamarbeidet og bankkrisen som er under utvikling i Spania. Det er også verdt å merke seg at flere europeiske NATO-land har redusert sin kontingent til den pågående øvelsen for NATOs luftstridskrefter i Midt- og Nord-Norge. Begrunnelsen er rett og slett at disse landene ikke har råd til å påta seg kostnadene ved å sende fulltallige kontingenter til øvelsen.

I denne virkeligheten er det viktig å ta inn over seg at Norge ikke er isolert fra resten av Europa og verden. Den globale økonomiske krisen kan også ramme oss med full tyngde før vi aner. Likevel er vi i en situasjon som næringsliv og regjeringer i andre land bare kan drømme om. Norske statsfinanser er i utmerket skikk, og en oljesmurt økonomi gir staten et stort handlingsrom, også når det gjelder å stille økonomiske garantier for norsk eksport.

Bakgrunnen for proposisjonen vi behandler i dag, er også den uavklarte situasjonen som oppsto rundt Eksportfinans ASA høsten 2011, i etterkant av finanskrisen. Da EU innførte sitt kapitaldekningsdirektiv 1. januar 2011, forsvant muligheten for kredittinstitusjoner til å ha fem ganger så store engasjementer med andre kredittinstitusjoner sammenlignet med grensen for engasjementer med andre enkeltmotparter.

Kapitaldekningsdirektivet endret det til et en-til-en-forhold. Eksportfinans ASA ble nedgradert av internasjonale ratingbyråer høsten 2011. En avgjørende årsak til det var at regjeringen ikke tok de nødvendige skritt for å få varige unntak fra bestemmelsene i direktivet. Det fikk igjen som konsekvens at Eksportfinans ASA fikk problemer med oppkapitaliseringen og etter hvert kom i en situasjon der de ikke lenger kunne tilby konkurransedyktig eksportfinansiering til norske eksportbedrifter.

Da regjeringen etter hvert kom på banen høsten 2011, ble det likevel tatt grep som ga en god og farbar vei ut av uføret. I desember i fjor foreslo regjeringen at forvaltningen av offentlig støttede eksportkreditter skulle videreføres i statlig regi, først gjennom en overgangsordning og deretter gjennom en ny statlig enhet for eksportfinansiering. Nå blir det foreslått å etablere et eget statlig aksjeselskap, Eksportkreditt Norge AS, som på vegne av staten skal forvalte den statlige eksportfinansieringen. Kristelig Folkeparti mener at det er en god løsning, og vi slutter oss til den modellen som regjeringen foreslår i proposisjonen.

Kristelig Folkeparti ser det også som positivt at Eksportkreditt Norge vil utbetale lån til kundene direkte fra statskassen, og at alle lånsøkere som oppfyller kravene, skal få tilbud om lån. Det er også svært positivt at staten tar all risiko knyttet til utlånsvirksomheten, da selskapets egenkapital ikke bør gjenspeiles i utlånsvirksomheten. Dette vil bli en god og robust ordning for norsk eksportindustri.

Avslutningsvis ønsker jeg å vise til henvendelsen til departementet om den gruppen kunder hos Eksportfinans ASA som så ut til å falle mellom to stoler ved omleggingen til ny modell for eksportfinansiering. Dette gjaldt bedrifter som hadde valgt markedslån som finansieringsform, og som så ut til å miste muligheten til å refinansiere disse lånene innenfor de statlige ordningene for eksportfinansiering når Eksportkreditt Norge AS overtar ansvaret. Alternativet ville være refinansiering i et svært dyrt lånemarked. Vi er tilfreds med at statsråden i sitt svarbrev av 24. mai har bekreftet at det vil bli sikret en sømløs overføring av denne typen eksisterende lån. I slike tilfeller bør det vurderes å fravike ordinære regler om at låntaker skal betale slike omkostninger, da låntaker i disse tilfellene ufrivillig blir pålagt et skifte av kreditor.

Med disse kommentarene slutter Kristelig Folkeparti seg til innholdet i proposisjonen og vil stemme for forslaget til lov om Eksportkreditt Norge AS.

Statsråd Trond Giske [10:40:39]: Statlig støttede eksportkreditter spiller en meget sentral rolle i finansieringen av norsk kapitalvareeksport, spesielt i tider med uro i finansmarkedene og få alternative kilder til eksportfinansiering. I en slik situasjon er det viktig at staten sørger for stabile rammebetingelser for norske eksportører.

I fjor opplevde vi at den norske statlige eksportfinansieringsordningen ble utfordret som følge av at det internasjonale regelverket til finansinstitusjoners soliditet ble skjerpet etter finanskrisen. Eksportfinans ASA, som tidligere forvaltet den statlige eksportfinansieringsordningen, kunne ikke lenger tilby samme størrelse på utlån uten en betydelig oppkapitalisering.

For å sikre videreføring av ordningen har vi derfor fremmet forslag om å opprette et statlig aksjeselskap, Eksportkreditt Norge AS, som skal forvalte ordningen. Selskapets virksomhet vil bli regulert i egen lov, eksportkredittloven, som er til behandling i dag.

Med etableringen av Eksportkreditt Norge får norske eksportbedrifter en robust samarbeidspartner, som vil sikre næringslivet gode, forutsigbare og konkurransedyktige vilkår.

Selskapet vil yte lån i henhold til OECDs regelverk for offentlig støttede eksportkreditter – CIRR-lån. Som et alternativ til dette vil selskapet også kunne tilby lån til markedsrente – CIRR-kvalifiserte markeds lån. Selskapet får ansvaret for hele forvaltningen av utlånsvirksomheten, herunder promotering, salg, behandling av søknader, utbetalinger og oppfølging. Selskapet vil få årlig tilskudd over statsbudsjettet. Tilskuddet skal være tilstrekkelig til at selskapet kan betjene kundene på en rask og profesjonell måte.

Alle lånsøkere som oppfyller kravene, vil få tilbud om lån, og det vil ikke være noen øvre grense for hvor store enkeltengasjementene kan være. Lånene finansieres av staten og skal stå på statens balanse. Selskapet er dermed ikke avhengig av å hente kapital i markedet, og kundene vil være sikret lån, også i situasjoner hvor kapitalmarkedene ikke fungerer. At lånene står på statens balanse, innebærer også at selskapets egenkapital ikke behøver å reflektere utlånsvirksomheten. Ettersom utlånene står på statens balanse, vil staten være ansvarlig for utlånsvirksomheten. Alle lån skal imidlertid være 100 pst. garantert, enten av statlige og/eller kommersielle garantiinstitusjoner eller finansinstitusjoner.

For å sikre kontinuitet og kompetanse i selskapet er de av Eksportfinans ASAs ansatte som arbeider med CIRR-kvalifiserte lån og virksomhet med naturlig tilknytning til dette, tilbudt ansettelse i Eksportkreditt Norge. Samtlige som fikk tilbudet om ansettelse, har takket ja.

For å sikre at det ikke utdeles ulovlig statsstøtte, er det viktig at CIRR-kvalifiserte markeds lån prises markedsriktig. Vi er i dialog med EFTAs overvåkingsorgan, ESA, vedrørende fastsettelse av markedsrente, som også vil gi industrien en konkurransedyktig finansiering.

Eksportkredittloven gir Eksportkreditt Norge et godt fundament til å kunne forvalte eksportfinansieringsordningen.

I tillegg til å fastsette formål og virkeområde for Eksportkreditt Norges virksomhet, fastsetter eksportkredittloven at forvaltningsloven, tjenestemannsloven, tjenestetvistloven, arkivloven og finansieringsvirksomhetsloven ikke skal gjelde for selskapet.

Med forbehold om Stortingets godkjenning av eksportkredittloven vil vi stifte Eksportkreditt Norge AS, slik at selskapet kan bistå norske bedrifter fra 1. juli 2012.

Med dagens debatt skulle den tilslutningen være på plass. Dermed kan vi komme i gang med dette, slik at vi sikrer denne sømløse overgangen fra gammel til ny forvaltning av disse lånene.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Svein Flåtten (H) [10:44:22]: I en setning i sitt innlegg berører statsråden forholdet til ESA – det er jo snakk om et statsselskap. Vi trenger en godkjenning når det gjelder statsstøtteregelverket, og vi skal ha ordningen i gang innen 1. juli. Det er jo flere enn opposisjonen som i en merknad uttrykker bekymring for tiden, som lurer på om dette kommer i mål.

Så jeg vil svært gjerne at statsråden sier noe til Stortinget om hvorvidt man mener man er på plass med disse samtalene – forhandlingene/godkjennelsen – innen 1. juli.

Statsråd Trond Giske [10:45:02]: Det er viktig at det er selskapets tilbud om CIRR-kvalifiserte markeds lån som skal notifiseres til EFTAs overvåkingsorgan, ESA. Vi er i dialog om den notifiseringen. En prenotifikasjon ble sendt 6. mars 2012. Vi mottok et skriftlig svar 9. mai 2012. Basert på den tilbakemeldingen er vi i gang med, i samarbeid med interimstyret, å utarbeide en prisingsstrategi som vil være grunnlag for en endelig notifikasjon til ESA. Så jeg ser lyst på dette.

Per Roar Bredvold (FrP) [10:45:51]: Vi i opposisjonen har en liten merknad om merkostnader i forbindelse med lån som opprinnelig er gitt av Eksportfinans ASA, som da blir overtatt av Eksportkreditt Norge AS. Kan statsråden fortelle oss litt om de kostnadene?

Statsråd Trond Giske [10:46:11]: Eksportkreditt Norge skal jo drives på kommersielle vilkår, og det er viktig at selskapet har faste forretningsmessige prinsipper. Samtidig er jo basiskostnadene for å utarbeide nye avtaler allerede dekket av staten gjennom den bevilgningen vi gir til selskapet, så jeg ser ikke for meg at det blir uoverkommelige kostnader for selskapet.

Svein Flåtten (H) [10:46:49]: Jeg vet rett og slett ikke om jeg helt forsto det svaret jeg fikk når det gjelder ESA-godkjenningen av renteprisingen på de CIRR-kvalifiserte markeds lånene. Jeg forstår at det kom et brev den 9. mai. Jeg forstår at interimstyret og departementet samtaler om dette, har en kontakt.

Så jeg er litt usikker på: Er vi i mål med avklaringen den 1. juli? Hvis ikke – hvilke problemer – om noen – ser vi for oss hvis en slik situasjon skulle inntreffe?

Statsråd Trond Giske [10:47:32]: Vi kan når som helst begynne å bruke ESAs referanserentetabell som gulv for markedsrentelåneordningen, så det ligger der som et etablert prinsipp. Det som er utfordringen, er at hvis vi skal lage en prissettingsstrategi, må den godkjennes.

Nå vil vel kanskje ikke renteforskjellen på de to alternativene per i dag være spesielt viktige. Det er jo når renteutviklingen går, at dette kan bli et problem. Det er derfor vi ønsker å se på en mer avansert prisningsstrategi. Men om det skulle gå utover 1. juli for å få godkjent den forbedrede prisningsstrategien, vil ikke det gå ut over tilbudene til bedriftene gjeldende fra 1. juli. Vi vil være fullt operative basert på ESAs referanserentetabell.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Terje Aasland (A) [10:48:44]: Aller først: Tusen takk til representanten Flåtten for gode ord i forbindelse med sakens behandling.

Grunnen til at jeg tok ordet, er bare den lille skyggen av ulike oppfatninger som ligger i bakkant av, eller i foranledningen til saken. Det som er litt forunderlig, er at jeg tror det er stor enighet i denne salen om begrunnelsen for kapitaldekningsdirektivet, og at en gjennom det reduserer sårbarhet og sikrer større forutsigbarhet og stabilitet i finansmarkedet og inn mot finansinstitusjonenes ansvar for å ha tilstrekkelig kapital bak utlån osv.

Så er jeg litt forundret over at de også i denne saken velger, nå igjen, å ta fram litt gamle merknader, fra desember 2011 – hvor de baserer sin kritikk på at det ville vært naturlig å søke unntak fra kapitaldekningsdirektivet for Eksportfinans ASA – så lenge de er for begrunnelsen for selve kapitaldekningsdirektivet. Det er det ene. Men det andre er at sannsynligheten for å kunne få unntak for Eksportfinans ASA var særdeles liten. Da sto vi altså igjen med muligheten for å oppkapitalisere selskapet, hvorpå de andre eierne vel i utgangspunktet var tydelige på at det ikke ville være en løsning, samtidig som et samlet næringsliv også mente at det ikke ville være tilstrekkelig å oppkapitalisere Eksportfinans ASA som en god, robust og langsiktig ordning. Da er vi jo enige om at det vi nå foreslår, er en veldig god ordning, en veldig langsiktig ordning, og det er en ordning som har tilstrekkelig robusthet i seg til å betjene norsk eksportaktivitet i tilknytning til dette.

Derfor er jeg litt forundret over den kritikken som nå blir reist – jeg er overbevist om at det ville vært langt verre å forsøke å gå veien og søke unntak for Eksportfinans, for norsk næringsliv. Det har vært mye bedre å gå rett på, sånn som regjeringen faktisk har gjort. Det har vært den beste strategien for å få en raskest mulig forutsigbarhet for en særdeles viktig del av norsk næringsliv. Det er en langsiktig og god løsning som vi nå vedtar. Det er vi alle enige om.

Svein Flåtten (H) [10:51:37]: Jeg har stor forståelse for at komiteens leder besværer seg over at helt berettigede, kritiske merknader i den forrige innstillingen gjentas i denne.

Det betyr jo ikke at man er uenig i veien videre – den er vi jo enige om – men historien om hva som ble gjort, og særlig om hva som ikke ble gjort, står fast. Grunnen til at det har blitt gjentatt – og jeg forstår at det kan være sjenerende å lese, men det er jo bare å hoppe over det og gå til konklusjonene, som man jo er enige om – er rett og slett at dette var svært viktig. Det var ikke bare opposisjonen på Stortinget som mente dette, det var hele det norske næringslivet, som er avhengig av dette. Som representanten Alf Egil Holmelid sa i sitt innlegg, var det massive henvendelser og svært mange som var opptatt av det. Når representanten Aasland beskriver regjeringens opptreden i denne saken som «rett på», vil jeg ikke uten videre slutte meg til det. Det var veldig tidlig klart at det kunne være muligheter for å søke unntak. At vi ender opp med noe annet, og med en god ordning, har ikke noe med det å gjøre. Man visste ikke på det tidspunktet hva som kunne skje. Det ville vært muligheter for det, man hadde to uavhengige juridiske utredninger, og regjeringens tilnærming var etter min oppfatning nølende, signalene var sprikende, og det var betydelig usikkerhet rundt det hele.

Jeg sa også i mitt innlegg at vi gjerne må la dette ligge. Det vi har ment, står i den forrige innstillingen, og det står i denne innstillingen. Vi er enige, som jeg sa i mitt første innlegg, om veien videre. Det er helt avgjørende for norsk næringsliv, det er vi overhodet ikke uenig i. Men sånn er det – den som har ansvaret for de løpende forretningene, kan aldri fri seg for hva man har gjort. At det da blir irriterende at historiebeskrivelsen gjentas, kan jeg egentlig ikke gjøre noe med.

Statsråd Trond Giske [10:54:34]: Representanten Flåtten kan ikke gjøre noe med at historiebeskrivelsen virker irriterende, men han kan gjøre noe med at historiebeskrivelsen er ukorrekt. Det er det fullt mulig for representanten å gjøre noe med, for det er rett og slett feil at regjeringens tilnærming var nølende eller sprikende. Eksportfinans ASA, som i dag har ansvaret for disse låneordningene, er en privat bedrift. Riktignok har staten et eierskap i den, men vi er den tredje største eier, den drives på kommersielle forretningsmessige prinsipper. Meg bekjent har den vært omfattet av EU-regelverket for finansinstitusjoner helt siden EØS-avtalen kom på plass, dvs. også under borgerlige regjeringer. Ingen regjering har noen sinne tatt initiativ til at den institusjonen skal være unntatt fra dette regelverket.

Det er også sånn at finansministeren flere ganger i denne sal har nevnt dette – jeg tror til og med han har sagt at det verken er mulig eller ønskelig å få unntak, nettopp fordi Norge er pådriver for økt soliditet i bankvesenet i Europa for at vi ikke skal komme opp i de situasjonene vi var i, under finanskrisen. Vi ønsker rett og slett å ha sterke banker.

Likevel synes vi det var rimelig å gi Eksportfinans ASA tid til å finne en mulighet for en oppkapitalisering.

Dette er som sagt en privat bedrift, og hvis alle eierne hadde vært med på det, hadde selvsagt også staten vært med på en slik oppkapitalisering.

Men det er grunn til å understreke at dersom man hadde oppkapitalisert Eksportfinans, ville det fortsatt vært begrensninger for hvor store lån Eksportfinans kunne gi, rett og slett fordi man ikke kunne se for seg en uendelig oppkapitalisering av selskapet. Det ville også vært sånn at Eksportfinans fortsatt måtte hente lån i markedet. Nå får vi altså en ordning som er basert på statens likviditet og kapital. Det betyr at det så å si er ubegrenset hva slags lån som kan gis. Det betyr også at vi ikke er avhengig av innlån i et veldig usikkert marked.

Vi går inn i tøffe tider, og jeg tror at en slik ordning som vi nå har kommet fram til, er den beste noe land kan ha. Men jeg synes også det var rimelig av oss å gi Eksportfinans ASA og de andre eierne en mulighet til å finne en løsning innefor det gamle systemet.

Her har vi vært konsistent fra dag én, vi har handlet når vi måtte, og det er ingen bedrifter noe sted som har mistet en eneste kontrakt på grunn av en eventuell usikkerhet.

Så er det sånn at det ofte blir politisk spill, utspill og kritikk i saker, og det skapes en del uro. Av og til kunne man kanskje tenke seg at det partipolitiske spillet ble lagt litt til side for det overordnede: å skape trygge rammebetingelser for norske eksportbedrifter.

Presidenten: Representanten Svein Flåtten har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Svein Flåtten (H) [10:57:44]: Jeg bidrar ikke til noen omskriving av historien. Det som foregikk da dette dukket opp høsten 2010, var ikke noe politisk spill fra opposisjonens side i det hele tatt. Det var en bekymring for norsk næringsliv, for norsk eksportindustri, og det var massiv tilnærming til dette fra næringslivet om at man måtte forsøke å søke unntak fra dette. Det har ikke noe å gjøre med at Høyre mener at man ikke skal inn under de nye kapitaldekningsreglene – det mener vi så absolutt. Men det var andre som hadde søkt om unntak, og det var muligheter for det. I næringslivet ble det oppfattet slik at regjeringen på mange vis var nølende. Nå hører jeg statsråden si at han aldri har vært nølende, og det er mulig det svarer bedre med hans natur, men slik ble det allikevel oppfattet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2.

Sak nr. 3 [10:58:55]

Innstilling fra næringskomiteen om samtykke til ratifikasjon av en frihandelsavtale mellom EFTA-statene og Montenegro og en avtale om handel med landbruksvarer mellom Norge og Montenegro, begge av 14. november 2011 (Innst. 345 S (2011–2012), jf. Prop. 75 S (2011–2012))

Else-May Botten (A) [10:59:30] (ordfører for saken):

Som saksordfører har jeg gleden av å legge fram en frihandelsavtale mellom EFTA-statene og Montenegro og en avtale om handel med landbruksvarer mellom Norge og Montenegro, som ble undertegnet under EFTAs ministermøte i Genève 14. november 2011, fra en enstemmig næringskomité. Avtalen gir Norge forbedret markedsadgang for industrivarer, landbruksvarer og fisk. Frihandelsavtalen innebærer bedret markedsadgang for norsk eksport ved at Montenegro skal fjerne all toll på industrivarer ved avtalens ikrafttredelse.

Dette er den første avtalen som er framforhandlet med et eget kapittel om handel og bærekraftig utvikling, som er identisk med EFTAs modellkapittel. Kapitlet omfatter bestemmelser om miljø og arbeidstakerrettigheter og bidrar til en bevisstgjøring og aksept av at handel skal foregå på en måte som bidrar til bærekraftig utvikling.

Montenegro har ratifisert alle viktige menneskerettskonvensjoner, og etterlevelsen er gjennomgående akseptabel, men det gjenstår likevel mye i kampen mot korrupsjon og økonomisk kriminalitet.

Norges samhandel med Montenegro er begrenset. Den beløp seg både i 2009 og 2010 kun til 3 mill. kr. Blant de viktigste norske eksportvarene er maskiner, kjemiske produkter, elektriske maskiner, uedle metaller og optiske og medisinske instrumenter. De viktigste importartiklene fra Montenegro er våpen, ammunisjon, kjøretøy, nøtter og frukt. Vår største investor i Montenegro er Telenor.

Vi har et vellykket bistandssamarbeid med Montenegro, og det antas at Montenegro vil ønske ytterligere bistand til utvikling av justissektoren og utvikling av naturressursforvaltningen i forbindelse med oljeleting på kysten.

I og med at frihandelsavtalen og den bilaterale landbruksavtalen anses som en sak av særlig viktighet, er Stortingets samtykke til ratifikasjon nødvendig i medhold av Grunnloven § 26 annet ledd.

Finansdepartementet får fullmakt til å iverksette de tollmessige sidene ved frihandelsavtalen og landbruksavtalen med Montenegro for budsjettperioden 2012, og ut fra omfanget av handelen å dømme vil ikke avtalen få budsjettmessige konsekvenser av særlig betydning.

Avtalene vil legge til rette for økt handel mellom Norge og Montenegro, og dette kan gi samfunnsøkonomiske gevinster for begge landene, selv om vi her snakker om et lite volum.

Steinar Reiten (KrF) [11:02:29]: Det er med glede at Kristelig Folkeparti i dag gir sitt samtykke til ratifikasjon av en frihandelsavtale mellom EFTA-statene og Montenegro og en bilateral avtale om handel med landbruksvarer mellom Norge og Montenegro.

Som saksordføreren var inne på, vil disse avtalene økonomisk sett ha en svært begrenset effekt for norsk næringsliv. Den samlede varehandelen mellom EFTA-statene og Montenegro var i 2010 på noe over 14 mill. US dollar, og Norges andel av dette var beskjedne 3 mill. kr.

Vi mener likevel at det er grunn til å glede seg over at inngåelsen av disse handelsavtalene også innebærer et lite

skritt, men etter vår mening et viktig skritt på veien mot normalisering av forholdene på Balkan. Montenegro ligger i en del av Europa som har vært herjet av etniske og religiøse motsetninger, og som opplevde en tragisk og blodig periode med krig og terror da det tidligere Jugoslavia gikk i oppløsning på 1990-tallet. Under Kosovo-konflikten i 1999 var NATO involvert i blodige krigshandlinger med Montenegros naboland Serbia, og denne konflikten førte i sin tur til at Kosovo erklærte sin selvstendighet og ble en ny stat med grense mot Montenegro.

I en del av Europa der NATO av mange blir assosiert med bomber, død og lidelse, er det ekstra viktig at Norge tar aktive skritt for å vise vår gode vilje til samarbeid.

Å lege sår fra fortiden ved å skape grunnlag for handel og fredelig samkvem har en verdi i seg selv, som går langt utover en begrenset eksportverdi målt i kroner eller dollar for norske varer. Inngåelsen av handelsavtaler regulerer det næringsmessige samkvemet mellom Norge og Montenegro, men har også en viktig symboleffekt for en ung nasjon som strever med å legge en vond fortid bak seg og bli en del av det gode selskap i Europa.

En reise på Balkan gir mange sterke inntrykk – tungt bevæpnede grensevakter der mennesker for noen tiår siden beveget seg fritt som gode naboer, kirketårn og minareter side om side, kulehull og merker etter granatnedslag i århundregamle bygninger og kulturminnesmerker. Kristelig Folkeparti vil derfor uttrykke stor tilfredshet med at EFTA også ser inngåelsen av frihandelsavtalen med Montenegro som et virkemiddel for å bidra til økt stabilitet i området. Vi håper at økt samkvem mellom EFTA-statene og Montenegro, og det bilaterale forholdet mellom våre to land, kan bidra til en fortsatt positiv utvikling når det gjelder menneskerettigheter, demokratisering og konfliktredning i området.

Statsråd Trond Giske [11:05:26]: Jeg setter stor pris på komiteens enstemmige innstilling om samtykke til ratifikasjon av en frihandelsavtale mellom EFTA-statene og Montenegro og en avtale om handel med landbruksvarer mellom Norge og Montenegro.

Frihandelsavtalen med Montenegro er en del av norsk Vest-Balkan-politikk. Denne politikken dreier seg om å integrere landene på Vest-Balkan i europeiske og transatlantiske strukturer, arbeide for politisk stabilitet i regionen, bidra til sosial og økonomisk utvikling og å støtte opp om demokratisering. Frihandelsavtalen vil sikre at montenegrinske produkter får like god tilgang til det norske markedet som andre land i Europa. Vi håper at importen fra Montenegro vil øke som følge av denne avtalen. Forhandlingene med Montenegro ble gjennomført på under et halvt år og er et resultat av det gode forholdet og felles interesser mellom EFTA og Montenegro innen handelspolitikk.

For Norge innebærer frihandelsavtalen forbedret markedsadgang for industrivarer, landbruksvarer og fisk. Montenegro skal fjerne all toll på industrivarer fra avtalens ikrafttredelse.

Tilgangen til utenlandske markeder er sentralt for næringslivet i Norge. Frihandelsavtaler åpner opp utenlandske markeder og er et viktig bidrag for å støtte opp om økt næringsaktivitet, innovasjon, produksjon og sysselsetting i

Norge. Økt handel dreier seg i høyeste grad om norske arbeidsplasser. Regjeringen prioriterer derfor arbeidet med frihandelsavtaler.

Vi vektlegger menneskerettigheter, miljø og arbeidstakerrettigheter i våre frihandelsavtaler. Regjeringen er opptatt av at handelspolitikken ivaretar hensynet til bærekraftig utvikling.

Frihandelsavtalen med Montenegro er den første avtalen der vi har fått gjennomslag for EFTAs modellkapittel om handel og bærekraftig utvikling, og er dermed den andre avtalen etter Hongkong som inneholder bestemmelser knyttet til miljø og arbeidstakerrettigheter. Kapitlet bidrar til bevisstgjøring og aksept av at handel skal foregå på en måte som bidrar til bærekraftig utvikling.

Samhandelen med Montenegro er beskjedent – 2 mill. kr i 2011 – men jeg tør likevel påstå at frihandelsavtalen er viktig for begge land. Frihandelsavtalen bidrar til å integrere Montenegro i det europeiske markedet, og den sikrer norske eksportører like gode vilkår i Montenegro som bedrifter fra EU. Frihandelsavtalen forventes å bidra positivt til ytterligere økonomisk samarbeid landene imellom. Regjeringen er derfor glad for Stortingets tilslutning til å ratifisere denne avtalen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3.

Sak nr. 4 [11:07:40]

Interpellasjon fra representanten Kjell Ingolf Ropstad til arbeidsministeren:

«Mer enn 200 000 mennesker i Norge sliter med nedsatt arbeidsevne. Både for den enkelte og for norsk økonomi er det viktig at så mange som mulig kan komme ut i arbeidslivet. Omkring 60 000 mennesker deltar på programmet «Arbeid med bistand» og andre arbeidsrettede tiltak som skal føre fram til en ordinær jobb. Aftenposten meldte 20. april 2012 at det er store forskjeller mellom fylkene i hvor stor grad de lykkes med attføringsarbeidet. I 2010 var andelen av de som har gjennomført «Arbeid med bistand» i Telemark på 67,2 pst., mens andelen i Sogn og Fjordane var på bare 15,5 pst. Dette viser at disse tiltakene kan være svært effektive, og at man må ta lærdom av de fylkene som har klart å få til så gode resultater.

Hvordan kan statsråden akseptere at Nav leverer så forskjellige resultater, og hva kan gjøres for å sikre like god effektivitet i hele landet?»

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:08:41]: Vi som er i denne sal, er svært heldige. Vi har en jobb å gå til hvor vi får bidra til fellesskapet, og ikke minst kan vi bruke evnene våre. Heldigvis har de fleste i Norge det slik. Likevel er det mange mennesker som ikke har like store muligheter til å få innpass i arbeidslivet. Den siste tiden har det vært påvist fra flere hold at det er store forskjeller mellom fylkene i hvor stor grad mennesker med nedsatt arbeidsevne får hjelp til å komme ut i arbeidslivet. Mitt budskap i dag er at regjeringen må sikre at geografi ikke er det avgjørende for om man får den hjelpen man trenger.

Det har de siste årene vært en markant økning i antall personer som har nedsatt arbeidsevne. Fra januar 2006 til mai i år har dette antallet økt fra 153 100 til 212 707 personer, altså en økning på ca. 60 000 mennesker. I januar 2006 var det 61 700 som gikk på ulike arbeidsmarkedstiltak, og for 2012 har regjeringen bare lagt opp til 54 200 tiltaksplasser. Det ble også bekreftet i revidert nasjonalbudsjett. Det vil si at i 2006 fikk ca. 40 pst. av dem med nedsatt arbeidsevne mulighet til å gå på tiltak, mens det for 2012 er lagt opp til at bare 25 pst. vil få denne muligheten. Så vet vi alle at på samme tid har det vært en omlegging fra tidsbestemt uførestønad til AAP, men like fullt er det mange flere mennesker som nå er i den gruppen som trenger bistand fra Nav for å komme tilbake i arbeid. Derfor har Kristelig Folkeparti gjentatte ganger løftet fram denne saken. Kristelig Folkeparti ønsker en større satsing på arbeidsmarkedstiltak for å sikre at mennesker som kan, og som vil arbeide, får mulighet til å være en del av arbeidslivet. Da er det avgjørende at statsråden sikrer at man raskt kan komme på tiltak, og at Nav foretar en kvalifisert arbeidsavklaring, slik at de kan komme inn på rett tiltak.

I NOU 2012: 6, fra Brofoss-utvalget, står det: Jeg siterer:

«Forskning viser at langvarig fravær øker sannsynligheten for frafall fra arbeidslivet. Med lang ventetid kan både kvalifikasjoner, arbeidsevne og arbeidsmotivasjon svekkes. At innsatsen settes inn tilstrekkelig tidlig kan derfor være vesentlig for å lykkes.»

Dette viser at tidlig innsats gjennom flere gode tiltak og god arbeidsavklaring og oppfølging er forutsetningen for at flere skal få mulighet til å komme ut i arbeidslivet. Samtidig som vi får flere tiltak, er kvaliteten på tiltakene helt avgjørende. Utgangspunktet for denne interpellasjonen er nettopp de store forskjellene mellom fylkene i hvor stor grad de lykkes med å få mennesker fra trygd og ut i ordinært arbeid. Tall fra attføringsbedriftene viser at i Telemark kom 67 pst. av deltakerne på «Arbeid med bistand» tilbake i arbeid i 2010, mens i Sogn og Fjordane var andelen bare 15 pst. Hadde alle fylker vært like gode som Telemark, kunne vi kanskje ha doblet tilbakeføringen til arbeid.

Dette er bare ett tiltak, og det er tall fra 2010. Vi vet at tallene helt sikkert vil variere fra år til år og mellom de ulike tiltakene. Like fullt er det veldig problematisk at det er så stort sprik mellom fylkene, og at det fra regjeringens side ikke settes større krav til effekt av tiltakene. Gjentatte ganger har resultater, statistikk og effekt av de ulike tiltakene blitt etterlyst, men svarene er mangelfulle.

Da jeg besøkte Nav i Telemark for å høre hva hemmeligheten bak de gode resultatene er, møtte jeg en ydmyk fylkesledelse. Men de var samtidig tydelige. I 2008 fikk de 24 pst. av deltakerne ut i arbeid, og ny Nav-leder stilte krav. De skulle ha ut 70 pst., og de måler bedriftene i fylket hvert kvartal på om de når nettopp det målet. Fra 24 pst. i 2008 klarte de i 2010 å få ut 67 pst. – en utrolig snuoperasjon som betyr enormt mye for mange mennesker.

Men de ga også meg den samme utfordringen: Hvorfor stiller dere ikke krav om at Nav skal lykkes med å få 70 pst. tilbake i arbeid? Jeg synes det var et betimelig spørsmål, som sendes videre til statsråden. Regjeringen må stille krav

til fylkene for å være sikker på at ressursene blir brukt på en best mulig måte, for jeg tror faktisk ikke at Nav har tall på hvor mange av tiltaksplassene som resulterer i ordinært arbeid. Tallene jeg viser til, er fra attføringsbedriftene. Men jeg vil gjerne høre de tallene statsråden opererer med, og som hun kan vise til, for jeg vil hevde at sammenliknbare formidlingsresultater fra fylke til fylke er utrolig interessant for storting og regjering.

Vi vet at tidlig innsats fungerer. Arbeidsmarkedsbedriftene har antydnet at det i snitt tar ca. 900 dager fra man faller ut av arbeid, til man kommer på et arbeidsmarkedstiltak. Statsråden har avvist de tallene, men hva er egentlig de reelle tallene? Når vi vet at tidlig innsats er helt avgjørende, blir spørsmålet: Når gir Nav disse menneskene den hjelpen de trenger? Det vil jeg gjerne ha svar på.

Samtidig er også ventetid mellom ulike tiltak et stort problem. Det viser for det første at det er viktig at Nav søker brukeren inn på rett tiltak, men noen vil måtte trenge flere tiltak. At de må vente i lang tid mellom tiltakene, gjør at de faller lenger vekk fra arbeidslivet, og effekten av det forrige tiltaket blir redusert. Selv om dette også er helt avgjørende, kan ikke Nav gi meg gode svar på hva ventetiden er mellom tiltakene. Derfor håper jeg statsråden kan gjøre det i dag.

Kjennetegnet på Nav der de lykkes, er at de er kompetente, at de over tid har fokus på attføring og resultater, at de stiller krav til attføringsbedriftene med konsekvens for dem som ikke leverer godt nok, og at det er god organisering av tiltakene, slik at brukerne slipper opphold mellom ulike tiltak. At vi ikke har nok oversikt over resultatene når vi skal fatte vedtak, er problematisk. Ikke minst er det problematisk at vi ser at det er så store forskjeller fra fylke til fylke.

Det er flere områder i Nav der det er svært stor forskjell på produktivitet og effektivitet mellom fylkene. Riksrevisjonen kom også med slående kritikk av Nav i en rapport om effektiv ressursbruk i Nav. Finnmark, som er det minst effektive fylket, har en produktivitet som er 50 pst. lavere enn Oppland, som er det mest effektive fylket. Hvis alle var like produktive som de fem mest effektive fylkene, kunne Nav ha fristilt nærmere 300 ansatte. Det viser at regjeringens politikk ikke har truffet godt nok. Statsråden må stille krav, slik at vi kan sikre at denne skjevheten ikke fortsetter, og at vi lærer av de beste fylkene.

Den siste tiden har vi fått nye tall som viser at det blir stadig flere uføre. Samtidig vet vi at 80 pst. av alle nye uføre kommer fra arbeidsavklaringspenger. Det betyr at vi må sette inn et større trykk på dette feltet. For det er ikke enkelt å bli uføretrygdet i Norge, det er en lang prosess en må gjennom. Men det er altfor enkelt å bli glemt av Nav, og man er dessverre veldig avhengig av å være heldig med sitt lokale kontor. Når en skal snakke om dette feltet og disse tingene, kan det lett bli mange tall – og vi kan lett glemme menneskene bak tallene. Statistikken må ikke få som konsekvens at vi distanserer oss fra dem det egentlig gjelder – nemlig de som trenger en hjelpende hånd. Statsråden kan ikke slå seg til ro med at det noen steder i Norge går bra – hun må sikre at kvaliteten og hjelpen er like god i hele Norge. Det skal ikke avhenge av om

du bor i Oppland eller Finnmark, Telemark eller Sogn og Fjordane.

Paradokset, og hjertesukket mitt, er at jeg opplever at bransjen i dag går i front og ønsker mer effektivitet og større faglig trykk, mens det virker som om regjeringen ikke lytter og heller overser innspillene. Så min utfordring til statsråden er altså: Hvordan kan statsråden akseptere at Nav leverer så forskjellige resultater, og hva kan gjøres for å sikre like god effektivitet i hele landet?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [11:18:15]: Jeg vil aller først takke representanten Ropstad for å ha satt dette spørsmålet på dagsordenen. Arbeid til alle er en av regjeringens viktigste målsettinger. Stortinget bevilger hvert år store økonomiske ressurser til dette. Da må vi samtidig hele tiden gjennomgå resultatene av innsatsen og se i hvilken grad vi faktisk lykkes med å få personer som står utenfor arbeidsmarkedet, over i permanent, inntektsgivende arbeid.

Jeg er svært opptatt av hvordan vi kan dokumentere resultater og effekter av ulike tiltak og virkemidler, og har da også understreket at det er en sentral oppgave for Arbeids- og velferdsetaten å måle overgang til arbeid. For å få bedre informasjon om resultater av arbeidsrettede tiltak har jeg i tildelingsbrevet til etaten for 2012 bedt direktoratet om å utarbeide statistikk for overgang til jobb 6 måneder og 18 måneder etter avslutning av arbeidsmarkeds-tiltak. Når dette foreligger, vil vi ikke bare se om personer er kommet i arbeid, men også hvor lenge de faktisk blir i arbeidsforholdet. Det pågår også et generelt samarbeid mellom departementet og direktoratet for å videreutvikle statistikken for personer med nedsatt arbeidsevne, slik at den svarer best mulig på de kunnskapsbehov vi har. I tillegg gir eksterne evalueringer som gjennomføres av ulike forskningsmiljøer, god informasjon om hvordan tiltakene virker.

Resultater kan måles på forskjellige måter, og det er viktig å være klar over hva tallene til enhver tid representerer. Jeg skal ikke her avspore en viktig debatt ved å henge meg opp i metodespørsmål. Likevel vil jeg nevne at de tallene som det vises til i Ropstads spørsmål og i Aftenpostens oppslag, er hentet fra attføringsbedriftenes egen rapportering over sluttårsaker for personer som har deltatt på tiltaket «Arbeid med bistand» i 2010. Jeg har derfor ikke grunnlag for å vurdere definisjoner og sammenlikningsgrunnlag når det gjelder disse tallene. Foreløpige tall fra Arbeids- og velferdsetaten vedrørende sluttresultater for personer som har deltatt i «Arbeid med bistand», indikerer også fylkesvise forskjeller, likevel ikke med så store variasjonene som framkommer i Attføringsbedriftenes tall og det oppdraget som var bakgrunn for oppslaget i Aftenposten.

Videre vil jeg understreke at det at resultatene av enkelttiltak varierer mellom ulike fylker, ikke i seg selv er overraskende. For eksempel vil det kunne påvirke resultatene om et fylke har en hovedvekt av deltakere på «Arbeid med bistand» med lette bistandsbehov, eller om de fleste av deltakerne er personer med sammensatte og omfattende oppfølgingsbehov. Innholdet i tiltaksgjennomføringen kan

også praktiseres forskjellig hos ulike tiltaksarrangører. I tillegg vet vi at det kan være forskjeller i det lokale arbeidsmarkedet, som gjør det enklere eller vanskeligere å komme over i arbeid etter endt tiltak. Når disse forbeholdene nå er nevnt, vil jeg likevel si at tallene gir grunnlag for viktige diskusjoner og refleksjoner rundt hva som kan gjøres for å oppnå bedre resultater over hele landet. Det pågår allerede en betydelig innsats for å heve kvaliteten på tiltakene og sikre økt kunnskap om hva som virker, og hva som ikke virker. Mer skal komme.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har, på initiativ fra bransjeforeningen Attføringsbedriftene, samarbeidet med bransjeorganisasjonene om å utvikle kvalitetsindikatorer som kan inngå i et benchmarking/benchlearningssystem. Et slikt system kan bidra til å forbedre og utvikle kvaliteten på tiltakene i skjermet sektor og kan også brukes for å utvikle tiltaksarrangørenes samarbeid med Nav. Systemet er foreløpig blitt utprøvd i Nav Oslo og noen av deres samarbeidsbedrifter.

Når det gjelder Navs oppfølging av resultater hos de ulike tiltaksarrangørene, kan nok denne variere noe. Noen steder vil det være nødvendig med tettere dialog mellom Nav og tiltaksbedrift, både med hensyn til mål om overgang til arbeid og hvordan dette skal følges opp. Ifølge Arbeids- og velferdsdirektoratet er det imidlertid et forsterket fokus på overgang til arbeid i Nav, og dette vektlegges også i styringsdialogen mellom direktoratet og fylkeskontorene.

Det er Nav på fylkesnivå som inngår avtaler om gjennomføring av tiltak med den enkelte tiltaksbedrift, og i disse avtalene settes det kvantitative og kvalitative mål som tiltaksarrangørene må oppnå. For tiltaket «Arbeid med bistand» stilles det resultatkrav knyttet til formidling til arbeid.

Måloppnåelsen gjennomgås i halvårlege/årlege møter mellom tiltaksbedrift og Nav. I møtene drøftes oppnådde resultater og årsaker til avvik, og det settes opp nye resultatkrav for kommende avtaleperiode. Samtidig skal det ikke underslås at det i enkelte regioner kan være utfordrende for Nav å skaffe alternative tiltaksplasser for brukere av tiltakene i skjermet sektor, dersom de samarbeidende tiltaksarrangørene leverer for dårlig.

Nav er også opptatt av å øke kvaliteten i den arbeidsrettede brukeroppfølgingen som foregår internt i etaten. I 2012 vil det bli innført en standard for arbeidsrettet brukeroppfølging i alle fylker, basert på erfaringer i tre utprøvingsfylker. Målet med å utvikle en standard for arbeidsrettet brukeroppfølging er å øke kvaliteten i oppfølgingsarbeidet, sikre lik praksis for oppfølging av brukere ved ulike Nav-kontor og få flere i arbeid og aktivitet.

For ikke lenge siden leverte et offentlig utvalg sin utredning etter å ha gjennomgått og vurdert skjermede virksomheters rolle i arbeidsmarkedspolitikken og virkemiddelbruken overfor personer med nedsatt arbeidsevne, Brofoss-utvalget. I denne sammenheng vil jeg nevne spesielt at utvalget ser et behov for å styrke Arbeids- og velferdsetatens kvalitetskontroll av både tiltakenes innhold, måten tiltakene gjennomføres på, og sluttresultat. Det er særlig etterlyst tiltak som kan gi bedre kvalitet underveis i tiltaksgjennomføringen og på sluttresultatet.

Videre påpekes det at det er behov for mer forskning om effekter av tiltakene overfor personer med nedsatt arbeidsevne, slik at vi får økt kunnskap om hva som fungerer for ulike grupper. Jeg ser fram til å følge opp dette arbeidet. I første omgang vil jeg imidlertid avvente den brede høringen som nå pågår, for å sikre at jeg får med meg flest mulig gode innspill. Spørsmålet om hva vi kan gjøre for å sikre god effektivitet og økt overgang til arbeid fra tiltak over hele landet, vil stå sentralt i den videre oppfølgingen av Brofoss-utvalgets utredning og i utformingen av regjeringens satsing på å få flere i arbeid og færre på trygd i årene framover.

For å avslutte vil jeg si at jeg mener dette innlegget viser at vi gjør veldig mye nettopp for å imøtekomme de bekymringene som representanten gir uttrykk for. Det er ikke slik at Nav ikke har en oversikt over hvordan og hvor vi lykkes. Jeg har fra jeg satte min fot på mitt statsrådskontor, vært veldig opptatt av nettopp dette.

Det er kompliserte målinger – det må vi være klar over. Det vi blir møtt med når vi stiller disse spørsmålene, som jeg også stiller, er at det er vanskelig å måle effekten av dette. Det kan vi ikke hvile på, og det har jeg også gitt uttrykk for i dette innlegget. Vi kan ikke hvile på at vi ikke vet, men vi må bare være litt ydmyke for resultatene.

Det jeg har vært veldig opptatt av, er at vi også må vite hvor folk er over tid. Det er ikke noe vits i å gi en atføringsbedrift et godt skussmål fordi man får noen raskt over i arbeid. Det kan medføre både at atføringsbedriften konsentrerer innsatsen sin om noen, og det kan medføre at de ikke følger opp over tid. Vi må også vite hvor folk er etter 6 og 18 måneder. Så må vi også vite at langt på vei er dette ofte personer som ikke er sånn som de fleste her i salen, som kommer i jobb og er der fram til pensjonsalder ved 70 år. Derfor må vi av og til ha rom for at det er en broket yrkeskarriere som også ligger foran disse menneskene.

Jeg mener at Nav stadig blir bedre. Jeg har vist til at rundt 40 pst. av dem som går på arbeidsavklaringspenger, kommer over i arbeid, men vi skal bli bedre. Jeg vil gi representanten rett i at vi har en utfordring knyttet til at det er ventetider når det gjelder å få folk på tiltak. Det har vi diskutert mange ganger. Det vil være veldig feil av meg å si at det ikke er en utfordring. Det skyldes jo at vi har laget en metodikk gjennom arbeidsavklaringspenger hvor vi har en måte for å få fram hva som er det reelle behovet, ved at vi før hadde folk på andre typer ytelser. Samtidig har vi et høyt tiltaksnivå.

Så står vi der, og hva gjør vi så? Skal vi fortsette å øke tiltaksnivået, eller skal vi sette oss ned og tenke, som vi gjør nå, hva skal være framtiden, hva lykkes vi best med, hva skal Nav gjøre selv? Jeg er veldig opptatt av at Nav også må bli flinkere til å gjøre en god del av disse tingene selv og har derfor utstyrt Nav, både gjennom jobbstrategien, gjennom dette arbeidsavklaringsprosjektet og gjennom særlige midler i budsjettet for 2012, med mulighet til også å drive denne type jobbing selv. Det tror jeg er helt avgjørende for at vi skal gjøre Nav bedre over tid.

Helt til slutt registrerer jeg nå at også representanten fra Kristelig Folkeparti er tydelig på at vi blir mange flere uføre. Det er altså ikke riktig. Det kan jeg dokumente-

re. Det har vi nettopp hatt om i tidsskriftet Arbeid og velferd – Navs egen statistikk har gått gjennom dette. Poenget er at andelen av befolkningen på uførepensjon ikke går opp, men jeg slår meg selvfølgelig ikke til ro med det. Det er ikke bra. Vi skulle fått den ned. Men jeg tror at skal vi ha en konstruktiv og god debatt framover om hva vi skal gjøre med dem som er på uførepensjon, må vi være klare på hva som er utfordringen vår.

Utfordringen vår er at vi stort sett faktisk har hatt en liten nedgang – reelt sett – siden 2006, men den er for høy likevel. Men 40 pst. av de som går på AAP, kommer altså over i arbeid. Det betyr at det er en god del folk igjen som ikke gjør det. Så hører jeg opposisjonen sier: Hvorfor får du ikke dem i arbeid? Da har jeg lyst til å be dere gå inn i eget lønnkammer og tenke over hvilke personer vi har med å gjøre. Dette er ikke – som jeg har sagt med litt store ord – folk som etter å ha fått en god frokost kommer seg i arbeid. De har ofte vanskelige og store utfordringer, og jeg ber om respekt for at det ikke er et enkelt arbeid. En del av de enkle virkemidlene som jeg selv lanserer, kommer ikke til å løse disse problemene – det holder ikke.

Vi skal gjøre vår jobb, men jeg mener vi gjør den dag etter dag, ikke minst gjennom den nye uføretrykdeordningen som vi har vedtatt, som kommer til å gjøre det lettere å kombinere arbeid og trygd. Det er det som er viktig, for mange av disse folkene kommer ikke tilbake i arbeid på vanlig måte. De må ha et godt tilrettelagt arbeid i et arbeidsliv som åpner portene for dem.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:28:25]: Jeg vil først takke statsråden for svaret. Jeg er glad for at statsråden innser utfordringene, ønsker mer kunnskap og er villig til å grave i tallene og finne ut av hva som fungerer.

Jeg vil samtidig også påpeke at jeg ikke har hevdet at det er enkelt å få alle menneskene ut i arbeid, men jeg ønsker å minne oss selv på at vi kan gjøre mer. Derfor viste jeg til antallet. Når jeg sier at det blir flere uføre, er jeg enig med statsråden i at andelen ikke nødvendigvis har økt, men antallet for i år – per mars – har nådd de tallene som i statsbudsjettet var satt skulle være i desember, og vi vet at resten av året vil det komme til mange flere.

Når statsråden peker på at vi får 40 pst. av dem som er på arbeidsavklaringspenger, ut i arbeid, er det bra, men det betyr at 60 pst. ikke kommer ut. Når vi ser på det høye antallet, betyr det 100 000 flere uføre, kanskje enda flere. Mitt poeng er bare: Kan vi slå oss til ro med at vi klarer å få 40 pst. tilbake? Jeg ønsker ikke det. Derfor var mitt eksempel at man i Telemark i 2008 klarte å få 24 pst. tilbake gjennom «Arbeid med bistand», og at de stilte krav. Det ga bedriftene den konsekvensen at hvis de ikke oppnådde resultater, så satte Nav seg ned med dem, jobbet med dem, samtidig som de var tydelige på at hvis de ikke leverte over litt tid, ville de heller bruke en annen bedrift som leverte bedre.

Mitt poeng er bare: Hvilke mål har statsråden? Er hun fornøyd med 40 pst., eller ønsker hun å sette krav til Nav og si at vi skal ha 60 pst. tilbake igjen? Fortell meg hva jeg må gjøre for å få det til. Det er den debatten jeg ønsker, for jeg er ikke uenig med statsråden i at dette er en stor utfordring.

Derfor ønsker jeg også å fokusere på: Hva er de konkrete tallene? Hvor lang tid må en vente før en kommer på tiltak? Hvor lenge må en vente mellom tiltakene?

Jeg er helt enig i de andre momentene som statsråden løfter fram. Jeg er glad for at det både er statistikk over dette, og at det undersøkes. Men når en vet at det er den tidlige innsatsen og den tette oppfølgingen som gjør at en lykkes, gjelder min skepsis til systemet, når vi ikke får ut mer enn 40 pst., også at jeg tror det er et forbedringspotensial der. Derfor har jeg løftet interpellasjonen.

Jeg vil gjerne gjenta de spørsmålene jeg hadde i mitt innlegg, som gikk på hva ventetiden er, og om statsråden er fornøyd med det – og gjerne om statsråden også kan kommentere om hun har noen andre mål enn 40 pst.

Så til Brofoss-utvalget. Jeg må innrømme at jeg var litt skuffet over at det ikke kom klarere svar fra Brofoss-utvalget, men jeg er enig med statsråden i at en selvsagt skal ha en runde på dette, og se hva som skjer.

Når en viser til jobbstrategi og forsøket i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett nå, synes jeg det er et prisverdig initiativ. Men det er jo ikke mange hundre menneskene det er snakk om. Klarer vi å finne nye tiltak som kan fungere, er ikke Kristelig Folkeparti imot det. Men poenget er at vi kan ikke bare vente og se, vi må hele tiden fokusere mest mulig på denne gruppen.

Øyvind Korsberg hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [11:31:40]: Slå meg til ro? Jeg slår meg ikke til ro! Jeg skjønner ikke at representanten kan si at jeg slår meg til ro. Jeg jobber med dette hele tiden, regjeringen foreslår nye tiltak hele tiden.

Hvis jeg ser på forskjellen mellom opposisjonens forslag og regjeringens forslag, dreier det seg i beste fall om noen tiltaksplasser. Men det kommer ikke til å løse den utfordringen vi står overfor.

Jeg tror vi kan være enige om at vi i fellesskap har store utfordringer. Den største utfordringen er at arbeidslivet utenfor disse portene ikke står åpent for folk som har ned-satt arbeidsevne. Og det kommer ikke til å stå mer åpent når vi har en stor innvandring av arbeidsvillig ungdom fra f.eks. Sverige, som ikke har noen problemer, som konkurrerer på en helt annen måte. Vi må bare være klar over at dette er store utfordringer.

Så spør representanten meg om hva mitt mål er. Jeg har spurt andre deler av opposisjonen på Stortinget – ikke representanten – om hva deres mål er. Jeg returnerer dette spørsmålet, for jeg må hele tiden forklare hva som er mitt mål. Hva er opposisjonens mål?

Jeg tror alle i denne salen vet at å sette et måltall vil være lite klokt. Vi må jobbe konsekvent. Jeg er helt enig i – og skal være garantist for – at vi skal kreve at Nav stiller krav til de attføringsbedriftene som leverer. Men vi skal være klar over at også attføringsbedriftene har problemer med å levere når det gjelder noen av disse kravene. Det er ikke slik at det finnes gode attføringsbedrifter alle steder i dette landet. Det er også en utfordring. Derfor er jeg veldig opptatt av at Nav

må bli satt i stand til å gjøre den jobben stadig mye bedre.

Så kan jeg ikke dy meg for å kommentere Jobbstrategien. Jeg hører hele tiden at dette er for lite, det omfatter for få mennesker. Vi skal være klar over at hadde vi puttet fem ganger så mange ting inn i denne jobbstrategien, hadde vi, når året var omme, sittet igjen med ikke å ha oppnådd å fylle disse tiltaksplassene. Det er ikke så enkelt å rekruttere folk, heller ikke unge mennesker. Det handler om motivasjon. Det er et langvarig, tungt arbeid. Dette er mennesker som gjennom mange år har fått vite at de på en måte ikke har en rolle i samfunnet, ikke har en rolle i yrkeslivet. Så kan vi krangle om hvor mange tiltaksplasser vi skal sette inn fra dag én. Jeg vet at jeg på et eller annet tidspunkt kommer til å bli anklaget for at alle disse plassene ikke er fylt. Jeg mener vi skal klare det, men det er utfordrende nok.

La oss lykkes. Det disse ungdommene og Nav – vi alle – trenger å se nå, er at de lykkes med det vi setter i gang. Så skal vi trappe dette opp når vi har oppnådd disse resultatene.

La oss prøve å være enige om det vi er enige om, på et område hvor vi virkelig trenger å samle kreftene våre. Jeg utfordrer igjen: Hva er måltallene? Jeg skal være offensiv, men vi skal ikke nødvendigvis si at 40 pst. er et veldig dårlig resultat. Vi ønsker at tallet blir høyere – det skal bli høyere – men det er ikke nødvendigvis et veldig dårlig resultat.

Tove Linnea Brandvik (A) [11:34:59]: Tusen takk til Ropstad, som reiser interpellasjonen.

Vi har behov for å drøfte denne saken, for den er ikke enkel. Den kommer heller ikke til å bli enkel i framtiden. Jo oftere vi tar debatten i dette huset, jo oftere vi tar debatten i andre sammenhenger og i andre fora, jo mer vil andre aktører fokusere på dette.

Det er helt riktig som statsråden sier, vi er nødt til å skape mer. Så langt har vi fokusert veldig mye på å reparere individene. Vi reparerer folk, slik at de skal kunne være klare for den A4-verdenen som er der ute. Allikevel er verden sjelden veldig A4 – når alt kommer til alt. Det er kanskje andre ting som bremser dette at folk kommer i jobb. Det å skape motivasjon og bryte ned barrierene hos arbeidsgiverne, som til syvende og sist er de som skal velge å ansette, er kanskje det viktigste målet.

En av grunnene til at jeg har veldig stor tro på jobbstrategien for funksjonshemmede, er at den synliggjør for alle arbeidsgivere at problemet kanskje ikke var så stort som det så ut til. Blinde kunne bruke data. Dette var ikke en utfordring. Ergo sprer det seg. Til høsten drar NHO litt mer offensivt i gang prosjektet «Ringer i vannet», som handler om akkurat det samme. En starter et sted, en motiverer arbeidsgiverne. Det er de som rekrutterer, og det er de som tar et bevisst valg om å inkludere. Når en nå får startet denne prosessen, vil kunnskapen og holdningene spre seg.

Jeg har vært en del på besøk til ulike bedrifter. Blant annet var jeg i Sandnessjøen sammen med HEAS og industri fra Sortland for å se på en attføringsbedrift som har veldig gode resultater. De jobber i en region som tradisjo-

nelt sett har vært nokså næringsfattig – det har vært veldig lite variasjon når det gjelder mulige arbeidsplasser. De har allikevel fått det til å fungere. Derfor var jeg nysgjerrig. Hva gjør de? Hvilke grep er de riktige? Svarene de ga, var at de jobbet veldig tett med Nav. De hadde veldig god dialog og fulgte veldig tett opp. Selv når de var ferdig med den interne biten, det som var i bedriften, fulgte de arbeidstakerne ganske tett ut i den bedriften hvor de skulle i ordinært arbeid – fulgte dem litt lenger enn det som egentlig lå i kravene. Det fungerte veldig bra.

Vi ser at ulike bedrifter iverksetter ulike tiltak som fungerer bra. Det er ikke slik at ett svar, én bedrift, én løsning, ett fylke – da fant vi det endelige svaret. Det gjøres veldig mye bra rundt omkring på ulike bedrifter i Norge. Men vi skal ikke slå oss til ro med at mulighetene for å komme tilbake i arbeid etter at du har fått arbeidsavklaringspenger eller tiltak, er dårligere i enkelte landsdeler enn i andre. Det er ikke godt nok. Derfor er det viktig at vi følger opp.

Bedriftene selv har gått runden og fått EQUASS-sertifisering. Det sier noe om kvaliteten, kompetansehevingen og sikringen av kompetanse i bedriften. De er med på prosjektet for å finne ut kvalitetsmålingene: Hva er det en god bedrift leverer? Det er veldig viktig at vi følger opp den jobben sammen med bedriftene. De har tradisjonelt og historisk hatt denne oppgaven i Norge over veldig lang tid, de har utrolig stor kompetanse på dette feltet, og de kommer til å ha en viktig rolle på vegne av samfunnet i tiden framover. Vi skal ta grep sammen med bransjen for å klare å gjøre dette, men vi kan ikke gjøre det hvis vi ikke har arbeidsgiverne med på laget.

Hvis vi skal få til løsninger på noe ikke bare Norge sliter med – det er ikke et særnorsk fenomen, dette er et globalt fenomen – er vi nødt til å ha eierskap fra alle aktørene. Det betyr at vi her i salen og regjeringen eier denne saken, de ulike Nav-direktørene må eie og ta ansvar for sitt område, sin region. Dette er så krevende at hvis man ikke har fullt eierskap og fullt fokus fra alle aktørene, blir det veldig krevende – unødvendig krevende.

Hos oss, regionalt, har vi hatt en bedrift som har vært tidlig ute med veldig mange tiltak. Det er A2G, som ligger i Åsane i Bergen. De var en av de første bedriftene som satte i gang EQUASS-sertifiseringen, for å få den på plass. Det de veldig tydelig så og mente var et stort poeng, var at hvis man skulle gjøre det, måtte man systematisk bygge på kunnskap. De lånte på en måte petroleumssektorens kontinuerlige forbedringstankegang, og jeg tenker det er noe vi må bygge inn i systemet, og sørge for at dette er en sektor som ikke slår seg til ro med eventuelt 40 pst., men hele tiden strekker seg det lille ekstra for å sikre at dette løser seg for neste generasjon.

Laila Marie Reiertsen (FrP) [11:40:17]: Eg vil takka interpellanten for å ha teke opp eit viktig tema i arbeidslivspolitikken.

Gjennom mange år har vi politikarar sagt at vi vil ha fleire inn i arbeidslivet, og at det skal vera plass til alle som ønskjer å jobba. I 2012 står framleis fleire grupper menneske utanfor det ordinære arbeidslivet, utan eingong å ha fått moglegheita til å få prøva å vera sjølvhjelpete, og få

kjenna på følelsen av å vera bidragsytarar og å tilhøyra eit fellesskap på ein arbeidsplass.

Dei av oss som har vore eit langt liv i arbeid, veit kor viktig og godt det er å ha ein arbeidsplass å gå til, der vi knyter vennsksapsband og skapar oss nettverk, å kunna høyra til eit miljø kor vi kan få utfordringar og ikkje minst få bruka oss sjølve på ulike måtar og få kunnskap og kompetanse som er gull verdt for samfunnet og for enkeltmennesket.

Framstegspartiet ser med bekymring på at vi lét arbeidssføre menneske bli passiviserte som trygdemottakarar, når dei i staden vil ut i jobb. Det hjelper ikkje å ha garantiar og strategiar når desse ikkje fungerer. Det er heilt nødvendig at Nav har den rette kompetansen når det gjeld å rettleia, slik at ein får rett person til rett tiltak. Det er òg viktig å ha riktig kompetanse for å følgja opp tiltaksarrangør, og ikkje minst kunnskap om arbeidsmarknaden lokalt for å skapa kontakt med næringslivet.

Eg har lyst til å seia noko om at fylkesgrensene ikkje må vera ei avgrensing der det riktige og ledige tiltaket er tilgjengeleg for den enkelte. Ofte kan det faktisk vera korte avstandar mellom fylka. Ingen menneske er like, og alle har sine evner og talent. Det er dette som må vera i fokus, ikkje at alle skal inn på same tiltak for å redusera ein annan kø i Nav.

Når vi ser at det er så store skilnader fylka imellom, blir det veldig tilfeldig kven som får bistand, og kven som ikkje får det. Det skal ikkje vera avgjerande om ein får moglegheit til å koma seg ut i arbeid ut frå kva fylke ein tilfeldigvis bur i. Då vil eg ta opp igjen dette med fylkesgrenser. Eg vil gjerne få ei tilbakemelding frå statsråden om kva som blir gjort med tanke på grensene rundt omkring. Går dei over grensene viss det er ledige plassar der som passar den enkelte?

Telemark fylke er eit godt eksempel på at der Nav har sett krav til attføringsbedriftene, og samtidig viser smidighet innanfor regelverket ved å skreddarsy tiltaka til den enkelte, blir òg resultatane gode.

Framstegspartiet har heile tida vore klar på at det må vera tettare og individuell oppfølging av den enkelte, slik at ein får kartlagd ferdigheiter, motivasjon og arbeidsevne for å få vedkommande i rett tiltak. Det må vera eit mål at Nav har den rette kompetansen i førstelinja til å kunna yta best mogleg rettleiing og rådgiving, slik at tiltaka blir tilpassa brukaren og ikkje omvendt.

Vi treng meir profesjonalitet og mindre byråkrati, slik at dei som arbeider med dette i Nav, får det handlingsrommet dei treng for å gjera ein best mogleg jobb.

Til slutt har eg lyst til å seia at det vi faktisk heilt sikkert er heilt einige i alle saman, er at vi ønskjer flest mogleg inn i arbeidslivet.

Sylvi Graham (H) [11:43:31]: Jeg vil også takke interpellanten for å ha tatt opp et svært sentralt tema, som også Høyre har løftet fram tidligere. Ikke bare er det å ha en arbeidsplass av sentral betydning for hva slags økonomisk situasjon man skal være i resten av livet, det er også av avgjørende betydning for identitet, for selvfølelse og for hva slags sosialt fellesskap man er en del av. Derfor mener

Høyre det er så viktig at man hjelper flest mulig ut i arbeid, og derfor er det så viktig at de tiltakene vi politikere bevilger penger til, fungerer best mulig for dem som trenger dem. Høyres budsjett i år var derfor en storsatsing på dette feltet, med til sammen 400 mill. friske kroner.

Men det hjelper ikke å bevilge penger til tiltak dersom tiltakene vi bevilger penger til, ikke virker. Det er en lærdom vi som sitter i denne salen, kanskje oftere burde ha tatt inn over oss. Jeg er glad for at statsråden nå forteller at hun har bedt direktoratet om å utarbeide statistikk på dette feltet, for det aller viktigste er ikke hvor mange penger vi bevilger, men hvordan de blir brukt, og på dette feltet vil det si hvor mange man faktisk klarer å formidle over til arbeid. Interpellasjonsinnlegget vi nettopp hørte, understreker poenget med at det ikke bare er mer penger og flere plasser man trenger. Det er ikke mer penger som har gjort at formidlingen til arbeidslivet er så mye høyere i Telemark enn i en del andre fylker. Det som har gjort formidlingen så mye høyere f.eks. i Telemark, er god ledelse og konkrete mål. Det trenger ikke å koste så mye, men det krever at feltet prioriteres, og at man jobber systematisk med det over lengre tid.

Statstråden utfordrer opposisjonen på måltall. Måltalldebatten er nok vanskelig, men et svar kan jo være: Se til Nav Telemark!

Dessverre har ikke denne regjeringen prioritert dette feltet tilstrekkelig. Derfor har de ikke hatt oversikt over hvor mange som formidles til arbeidslivet fra forskjellige tiltak. Heldigvis har vi hatt noen tall, men de kommer fra NHO og attføringsbedriftene, ikke fra departementet. Vi har flere ganger forsøkt å få slike tall fra departementet, uten hell. Det er synd. Vi bevilger tross alt godt og vel 7 mrd. kr her hvert år. Selv om jeg har forståelse for at departementet ikke skal fotfølge hver tiltaksdeltaker, burde man nok hatt bedre kontroll over resultatene disse pengene gir. 7 mrd. kr er mye penger. Men milliardene er én ting – menneskene er mye viktigere. Det virkelig tragiske i denne situasjonen er skjebnen til alle dem som med rett oppfølging kunne kommet seg ut i arbeidslivet, men som på grunn av at man bor i feil fylke, eller kanskje sogner til feil lokalt Nav-kontor, ender opp på uføretrygd eller med i år etter år å bli gående rundt i systemet som tiltaksnomader.

I omstillingen over til det nye Nav-systemet har formidlingen til arbeid relativt sett vært nedprioritert. Det er i det lange løp ikke bra. La det være klart: Alle som har rett på ytelser, skal få dem – til riktig tid. Og store reformperioder er vanskelige. Men vi må klare å ha to ting i hodet på én gang: Nav skal være en arbeidsetat så vel som en velferdsetat. Det er viktig for brukerne som vil ha jobb heller enn stønad, og det er ikke minst viktig for bærekraften i velferdssamfunnet vårt.

Når man ser så store fylkesvise forskjeller som interpellanten løfter fram, vet man at noe er galt. Nav over hele landet må bli en bedre og mer profesjonell bestiller og sette krav til de bedriftene man betaler. Samtidig må Nav sette like høye krav til seg selv og egne tiltak. Det er problematisk at det er forskjeller mellom Nav-fylkene, men det er det dessverre også mellom de enkelte Nav-kontorene. Det er virkelig nødvendig at statsråden tar tak i dette og velger

å prioritere dette arbeidet fremover. Den typen forskjeller mellom fylkene, som interpellanten har pekt på, er uakseptabel. Den viser at veldig mye på dette feltet kan gjøres betydelig bedre uten at man trenger å sette etaten på hodet. Man trenger å prioritere feltet og følge det opp over tid og ha klare mål. Jeg forventer, i likhet med interpellanten, at statsråden velger å prioritere dette arbeidet. Jeg er glad for at statsråden forsikrer at det skal komme forsterket fokus på overgang til arbeid.

Til slutt vil jeg si at jeg er spent på statsrådens oppfølging av Brofoss-utvalgets rapport – den høringsrunden er snart ferdig. Jeg vil si fra denne talerstolen at jeg håper at den vil munne ut i en stortingsmelding, slik at Stortinget kan diskutere dette feltet grundig og i sin fulle bredde – særlig fordi Brofoss-utvalget selv var så uklar, ja faktisk tredelt.

Kari Henriksen (A) [11:48:42]: Interpellanten Ropstad tar opp forhold knyttet til tiltakskapasitet, effektivitet og likebehandling, kvalitet og lik kapasitet i fylkene i sin interpellasjon. Det er viktige spørsmål interpellanten reiser.

For Arbeiderpartiet er det avgjørende viktig at våre velferdstjenester fungerer godt. Vi skal ha effektive tjenester som tar utgangspunkt i hver enkelt.

Når Nina eller Josef kommer til Nav, skal de få en god arbeidsevnevurdering. Sammen skal de og Nav-ansatte finne fram til tiltak og oppfølging som fører dem mot et liv der de enten kan forsørge seg selv, få muligheter til meningsfull sysselsetting, behandling eller utdanning.

For Arbeiderpartiet er det et mål at alle skal delta med det de kan, og det de har muligheter til. Derfor har vi vært opptatt av å ta de store grepene. Vi vil ha et mer inkluderende samfunn og har, sammen med Senterpartiet og SV i regjering, tatt de nødvendige grepene for å drive arbeidslivspolitikken i den retningen. Nav er en av disse store reformene. Jeg snakket med en bedriftsleder en gang som har både internasjonal og nasjonal erfaring, og han sa at det aldri i privat næringsliv har vært så store omstillinger som den som Nav har vært igjennom. Omstillingen har nesten vært ufattelig stor. Ansatte har strukket seg langt, og lenger enn langt, fordi de har hatt tro på reformen. Arbeidet med nye reformer som vi har pålagt dem, som sykefravær, håndtering av arbeidsledighet og tiltak i forbindelse med finanskrisen, uførereform og pensjonsreform er sånne store grep. Også Kristelig Folkeparti har vært for disse.

Tenker representanten Ropstad og resten av høyresiden at de kunne ha puttet enda flere oppgaver inn i Nav på tidligere tidspunkt når de klager over at ting har gått for sent eller tatt for lang tid?

Arbeiderpartiet vil at Nav skal fungere bedre. Vi vil ha mer satsing på kompetanse og et IKT-system som fungerer. Vi vil at etaten skal følges tettere opp når det gjelder kvalitet og innhold i tjenestene.

I revidert nasjonalbudsjett melder regjeringen om økt bruk av lønnstilskudd, og den har levert en jobbstrategi. IA-arbeidet, der trepartsamarbeidet utgjør kjernen i praktisk oppfølging ute på arbeidsplassene, er et viktig forebyggende tiltak mot langvarig fravær fra arbeidslivet. Pro-

sjekter er satt i gang, og evalueringen følger mange av disse tiltakene.

Arbeiderpartiet vil ha bedre kvalitet, flere individuelt tilpassede tiltak og færre som går rundt mellom tiltak som ikke fungerer, slik som det har vært nevnt her. Jeg mener at den satsingen som regjeringen har gjort, og som statsråden følger opp, er veldig viktig, og den er god. Det er ikke enkelt å skulle håndtere mennesker som har stått eller står utenfor arbeidslivet over kortere eller lengre tid.

I de tilbakemeldingene som har kommet til meg, har det bl.a. vært etterlysning av lønnstilskudd. I Lyngdal var det en bedrift som sa de kunne ha fire eller fem flere plasser dersom det hadde vært en lønnstilskuddsordning. Nå kommer dette på plass.

Et moment som Ropstad i sin interpellasjon tar opp, og som jeg opplever blir veldig enkelt, er at de bare etterlyser et prosentmål. De vil ha et prosentmål – skal det være 40 pst., 50 pst., 60 pst.? Det aller viktigste i dette arbeidet er at vi har ansatte med god sosial kunnskap, som skal følge opp, og det skal være en individuell vurdering av hver enkelt.

Et annet område som skiller oss fra høyresiden, er arbeidslivspolitikken generelt. Statsråden var i sitt innlegg inne på at det er forskjellige årsaker som gjør at det kan være forskjellige resultater i de ulike fylkene. I Lindesnes f.eks., som har vært en Kristelig Folkeparti- og Høyre-styrt kommune, har andelen unge uføre vært på over 15 pst., mens i andre kommuner har den vært mye lavere. Det å sette prosentmål og sammenlikne bare ut fra prosentmål blir ikke riktig, etter mitt syn.

Jeg konstaterer også at Høyre igjen bruker negativt ladede ord om personer som har behov for hjelp. Nå er det «tiltaksnomader» som er betegnelsen på personer som har behov for støtte og hjelp. Jeg synes det er litt trist.

Så til distriktspolitikken. Her snakker vi om arbeidsplasser der det er store forskjeller mellom kommunene. Man skiller også lag når det gjelder arbeidslivspolitikken i distriktet. Høyre og Fremskrittspartiet – og det ser ut til at Kristelig Folkeparti nærmer seg dem – vil ha mye mer markedsrettet og markedsstyrt arbeidslivspolitikkk. Det betyr at det vil bli enda færre arbeidsplasser ute i distriktene.

De tiltakene som er gjort for å få flere inn i arbeid, støtter vi fullt opp om. Vi er innforstått med at det er et vanskelig arbeid, og at de ansatte ute må ha god kompetanse og bedre individuell oppfølging. Det skal bli mer individuell skreddersøm, slik at flere skal få de tiltakene som passer akkurat for den enkelte.

Robert Eriksson (FrP) [11:53:39]: Jeg har bare lyst til å starte med en liten digresjon til det siste taler sa. Hun sier at Fremskrittspartiet og Høyre står for en markedsstyrt arbeidslivspolitikkk, at Kristelig Folkeparti nå har hengt seg på det, og at det betyr færre arbeidsplasser. La meg da stille spørsmålet: Hvorfor det? Hva er alternativet? Er det ikke sånn at de fleste bedriftene i dette landet er avhengig av – og deltar i – et marked for å selge sine varer og tjenester? Alternativet er et økonomisk lukket samfunn bestående av offentlig styrt bedrifter. Hvis det er det som er Arbeiderpartiets politikk, er det iallfall et stort sys-

temskifte som har kommet fra den kanten. Men nok om det.

Jeg synes det er en interessant debatt, og jeg vil rose interpellanten for å ta opp et viktig spørsmål. Det det handler om i mitt hode – og for Fremskrittspartiet – er rett og slett å kunne realisere drømmer til flere av dem som ønsker å delta i arbeidslivet, som i dag av en eller annen grunn står utenfor det arbeidslivet. Det er hovedinngangen til vår politikk og i vår tenkning: Hvordan skal vi klare å realisere drømmene til de menneskene som ønsker å delta i et arbeidsliv, enten helt eller delvis? Da er det mange grep som må tas. Vi må bl.a. få et mer skreddersydd Nav-system som kan følge opp likt over hele landet, som faktisk var en av intensjonene i Nav-reformen da vi behandlet den første stortingsmeldingen i 2002–2003, og proposisjonen i 2004–2005. Hele intensjonen var et skreddersydd system som kunne følge opp brukeren og lykkes med å flytte folk fra trygd og over til arbeid. Det ser vi ikke at man har lyktes med i dag. Vi har fått mer fragmentering, mer oppdeling, og vi ser at det varierer stort, avhengig av hvor du bor i landet. Derfor mener jeg interpellasjonen og interpellantens spørsmål er betimelig.

Jeg blir jo litt overrasket når statsråden og representanter fra posisjonen snur tvert om når vi utfordrer: Hva er målet til den sittende regjeringen når det gjelder arbeidsmarkedspolitikken? Hvilket mål har man satt seg? Kan man definere målet? Kan man synliggjøre målet? Kan man tydeliggjøre det målet? Man går rett i forsvarsposisjon og opptrer som dårlige opposisjonspolitikere. Det er slik at man skulle tro at det var opposisjonen som satt og hadde styringen i dette landet. Her sitter vi med en flertallsregjering, og det er jo helt naturlig at det er den som må definere sin egen politikk, synliggjøre de politiske målsettingene man har satt seg for å lykkes med å få flere i arbeid.

Jeg er glad for at statsråden sier at ventetiden kan oppleves lang, og at det er noe de vil gripe fatt i, det er noe de vil gjøre noe med, for å prøve å få den ned. Men jeg registrerer også at statsråden i sitt svar har lite tro på arbeidsmarkedsbedriftenes innsats på dette området, for hun gjentar, ikke bare i denne debatten, men i flere debatter, at det hjelper ikke bare å få noen flere tiltaksplasser i arbeidsmarkedsbedriftene, det løser ikke problemet. Men så vet vi at de bedriftene som har lyktes godt, er de som jobber godt med dette. Vi ser det både i Telemark og i Nord-Trøndelag, som ligger høyt oppe på statistikken når det gjelder folk som har vært på tiltak, og som har kommet ut i ordinært arbeid igjen. Det er også en indikasjon på at det nytter, og at det er et viktig virkemiddel.

Avslutningsvis: Når statsråden leker seg med tall og sier at det har ikke blitt flere uføretrygdde i forhold til andelen av befolkningen, må vi huske på at grunnen til det er at det er nesten likt i forhold til 2006, det er bare å gå inn og sjekke statistikken. Men det er fordi vi har fått langt flere eldre over 67 år, som ikke lenger er berettiget til uføretrygd – det er en del av forklaringen – samtidig som man i 2010 flyttet 55 000 uføretrygdde over til arbeidsavklaringspenger. Så her sjonglerer man og trikser litt med statistikken, etter mitt skjønn.

Helt til slutt ønsker jeg et klart svar fra statsråden: På

hvilken måte ønsker man å følge opp Brofoss-utvalget? Vil man komme med en konkret stortingsmelding? Det statsråden bl.a. sier i dag, er at vi også må diskutere om Nav kan gjøre mer, og hun er overbevist om at Nav kan gjøre mer på dette området. Det betyr jo at hun på mange måter står på denne talerstolen og sier at regjeringen vil legge fram forslag i henhold til modell 2, slik som Brofoss-utvalget har lagt fram. Jeg vil gjerne ha det bekreftet eller avkreftet om det er modell 2 regjeringen går for.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:58:58]: Først vil jeg takke komitékolleger for en god debatt og for mange gode innlegg. Både bredden i innleggene og momenter som løftes opp, viser at det ikke er en enkel sak å løse, men at vi er enige om at vi kan gjøre mer, og at man ved å fokusere nettopp på effektiviteten kanskje også kan trigge bedriftene og Nav til å levere enda bedre resultater.

Det som har vært mitt hovedmål, er å se til de fylkene som lykkes, og se hva vi kan lære. Derfor viser jeg også til de Nav-kontorene som fungerer – der en lykkes med å få mange ut i arbeid. Det som kjennetegner dem, er at de har kompetente ansatte som kan avklare godt, gi riktige tiltak og tidlige tiltak. Så har man fokusert på attføring og på resultatet. De har satt krav til attføringsbedriftene, og det har faktisk også fått konsekvenser, slik at de prioriterer de bedriftene som leverer godt – sånn sett nedprioriterer de også dem som ikke leverer godt. Så er det også god organisering av tiltakene, sånn at man slipper opphold mellom dem.

Dette oppsummerer også hovedpoenget mitt. Når vi vet at det er avgjørende når man kommer inn på tiltak, når man vet at det er avgjørende at det ikke er ventetid mellom tiltakene, når man vet at det er avgjørende at man ikke går for lenge på ulike tiltak, så må vi ha gode mål på hva man vil oppnå.

Når jeg registrerer at statsråden ikke har et mål med attføringspolitikken – og returnerer spørsmålet til meg – minner det meg om det Nav-ledelsen i Telemark sa. De sa at da de kom i mål med å få 70 pst. tilbake igjen i arbeid, sa man rundt omkring: Dette er jo galskap, dette går jo ikke. I 2010 var de der. Jeg etterlyser et sånt mål. Statsråden bruker ikke ordet «galskap» – jeg vet ikke om det er lov, president – men når hun i alle fall peker på at dette kan vi ikke gjøre, minner det meg litt om den samme motstanden.

Derfor vil jeg si at målet må være opp mot 60–70 pst. Hvis vi bare får ut 40 pst., betyr det at av de 212 000 med nedsatt arbeidsevne vil 127 000 ende opp som uføre i løpet av de neste to–tre årene. Jeg sier ikke at statsråden slår seg til ro med det, men jeg ber henne om å øke målsettingen, ber henne si til Nav at vi skal ha ut enda flere. Og hva kan hun som statsråd gjøre for å få det til? Jeg tror at Nav har mange gode svar, men jeg tror også at statsråden gjennom ledelse og ved å lære av de fylkene og kontorene som fungerer, også kan gjøre mye.

Det er helt avgjørende med et inkluderende arbeidsliv, men det er også helt avgjørende å ha en politikk for å inkludere dem som har falt ut. Det er den gruppen vi snakker mest om nå, for det er allerede 212 000 mennesker som trenger en enda mer aktiv politikk for å komme ut og tilbake igjen i arbeid.

Presidenten: Presidenten vil si at «galskap» neppe er et godt parlamentarisk uttrykk i denne salen.

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [12:02:13]: Takk – igjen – for interpellasjonen, debatten viser at den er viktig.

Vi må ikke gå ut etter denne interpellasjonsdebatten og tro at Nav overhodet ikke vet hva de har av leveranser. Det er blitt sagt veldig mange ganger, men det blir ikke riktig selv om det blir sagt veldig mange ganger.

Det er altså slik, som jeg sa i innlegget mitt, at Nav lokalt og på fylkesnivå følger opp attføringsbedriftene i samtaler og har klare måloppnåelser. Vi har ikke de tallene på aggregert nivå. Det kommer vi til å få, det kan jeg love, det har jeg bestilt. Det er viktig for at jeg skal kunne øve et påtrykk generelt, men det er altså ikke sånn at man ikke vet.

Det andre man også vet fra 2011, ut fra tildelingsbrevet, bare så man er klar over det, er at det er gjort klart at når det gjelder dem med moderat bistandsbehov, skal vi ha statistikk over når disse kommer ut i arbeid – etter 6 måneder, 18 måneder osv. – og fra 2012 skal vi ha det samme når det gjelder dem med nedsatt arbeidsevne.

Så må vi aldri tro at disse tallene alltid forteller oss sannheten, for det er veldig ulike grupper mennesker vi har med å gjøre. Så det at man ikke lykkes, trenger ikke å bety at det er gjort en dårlig jobb fra en attføringsbedrift. Det kan være sammensatte ting. Men det er det viktige. Vi vet altså – i det store og hele – det vi trenger å vite. Det er det viktig å være klar over.

Så er jeg helt enig i at vi hele tiden skal være bedre når det gjelder å trykke på og lære av de gode eksemplene. Men man skal være klar over at de tallene man opererer med i Aftenposten, er knyttet til «Arbeid med bistand». Tallene fra Nav ellers viser at Telemark generelt ikke er bedre enn andre fylker med å få dem med nedsatt arbeidsevne tilbake. Det ligger omtrent på det samme tallet, på rundt 37–40 pst. Man må være klar over det. Så er det fylkesvis forskjeller – og vi skal være bedre med det – men denne debatten er tuftet på et litt feilaktig grunnlag om at Telemark helt generelt er mye bedre. Intet hadde gledet meg mer, men vi må bare være klare på det.

Så hører jeg at 60–70 pst. er det riktige. Jeg vil ikke gå inn i en debatt om det, men jeg vil gå inn i en debatt om at jeg blir anklaget for ikke å sette et mål. Regjeringen blir hele tiden anklaget av en opposisjon for at den ikke leverer bra nok. Da er det ikke så veldig unaturlig at jeg ønsker å vite: Hva ville være bra nok? For jeg må jo vite hva man mener jeg skal levere på. Det er min utfordring.

Jeg tror vi skal tenke oss godt om før vi setter et nasjonalt mål på 60–70 pst. Da må vi jobbe mye, mye bedre med virkemiddelbruken, og vi må jobbe mye, mye bedre med næringslivet. Det er et langsiktig mål.

Jeg ser at mange har vært opptatt av at Nav har vært dårligere i perioder, og det er helt riktig. Vi vet at Nav under omorganiseringen ikke klarte å prioritere dette. Det skal jeg ikke underslå. Det har vi et felles ansvar for, for det skjedde som en konsekvens av innføringen av Nav-reformen. Nå er Nav i gang på en helt annen måte med dette. Jeg

skal gjøre mitt for å stille krav med tanke på at man skal ha trykk på dette, og at man skal lære av de gode eksemplene. Så får vi ved en senere anledning krangle om målene.

Helt til slutt: Det er anledning til å flytte via fylker – det er ikke et problem.

Presidenten: Dermed er debatten i sak nr. 4 avsluttet.

Sak nr. 5 [12:05:21]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om endringer i naturmangfoldloven og friluftsløven (Innst. 318 L (2011–2012), jf. Prop. 82 L (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Torstein Rudihagen (A) [12:06:24] (ordfører for saka): Endeleg, vil nok mange seie, når Stortinget no gjer lovvedtak om at rovdyrangrep på hund blir innlemma i nødrettsføresegna. Det er veldig mange som har teke til orde for ei slik lovendring i mange år, og det er eit viktig vedtak vi no gjer.

Det er ein samla komité som står bak innstillinga, naturleg nok, da dette er ei oppfølging av rovviltforliket frå 2011, som alle partia stod saman om. Rovviltforliket blei vedteke av Stortinget ved behandlinga av Representantforslag 163 S for 2010–2011 den 17. juni i fjor.

I punkt 2.4.1 i representantforslaget heiter det:

«Nødvergebestemmelsene endres, slik at rovdyr kan avlives for å beskytte hund ved direkte angrep av rovdyr. Forlikspartnerne skal tas med på råd før lovforslaget fremmes for Stortinget.»

Føresegna om høve til å avlive vilt i ein nødverjesituasjon finn ein i dag i naturmangfoldlova § 17. Her heiter det:

«Vilt kan avlives når det må anses påkrevd for å fjerne en aktuell og betydelig fare for skade på person. Eieren, eller en som opptrer på vegne av eieren, kan avlive vilt under direkte angrep på bufe, tamrein, gris og fjørfe.»

No blir det foreslått å føye til hund, slik at vilt kan avlivast under direkte angrep ikkje berre på bufe, tamrein, gris og fjørfe, men òg på hund. Dermed får hunden også eit nødvendig vern i lovverket.

Dette er ei ordning som Sverige har hatt ei tid, og evalueringa derifrå viser at det har fungert godt. Det er nok ei teoretisk moglegheit for at nødverjeretten for hund kan misbrukast til å lokke til seg rovdyr for å ha grunn til å av-

live dei, men evalueringa av ordninga i Sverige gir ikkje noko grunnlag for å seie at det vil skje.

Proposisjonen inneheld òg eit forslag til retting i friluftsløva som heile komiteen er einig i. I friluftsløva er det ein etter mitt syn viktig rett, og ein rett som på mange måtar er ei vidareføring av ein sedvanerett, nemleg retten til å hauste av overskotet i naturen. Ikkje minst gjeld det bærplukking. Når ein pratar om det, kan ein drøyme seg litt bort frå stortingssalen og inn på ei stor myr langt til fjells der det ein augustdag bognar av raudgrøne moltebær bortover myra. Ein kan bli vassen i munnen av mindre enn ein slik draum.

Eg er så gammal at eg har opplevd at bærplukkinga ikkje berre var ein fritidsaktivitet eller ein hobby. Det var òg eit nødvendig tilskot til hushaldet. For nokre grunneigarar kan moltebæra også ha ein økonomisk verdi, og det er i reguleringa av dette lova var mildast talt noko uklar, òg i lovforslaget i Prop. 88 L for 2010–2011, som vi behandla 10. juni i fjor. Det gjeld retten til å plukke molter i dei tre nordlegaste fylka. I innstillinga til denne proposisjonen fekk vi, i godt samarbeid med departementet, rydda opp i det som var uklart, og Stortinget slutta seg til innstillinga. Ved ein inkurie blei det likevel med ei setning for mykje, noko som no blir retta opp att. Dermed skulle det ikkje vere nokon grunn til å misforstå eller feiltolke retten.

I dei tre nordlegaste fylka er det lov å plukke og ta med seg molter så lenge eigaren ikkje har lagt ned uttrykkeleg forbod mot plukking. Uavhengig av eit slikt forbod kan allmenta støtt plukke molter som blir etne på staden. For at eigaren eller brukaren skal kunne forby plukking av molter, må utnyttinga av moltene ha økonomisk betydning for grunneigaren.

Dermed kan vi håpe på ein god bærhaust for oss alle og eit tryggare liv for bikkja vår.

Presidenten: Det kan man håpe på.

Presidenten har for øvrig lagt merke til at den ansvarlige statsråden ikke er til stede i salen under behandlingen av denne saken, men regjeringen er representert ved statsråd Bjørstrøm.

Oskar J. Grimstad (FrP) [12:11:02]: Eg vil støtte saksordfører Torstein Rudihagen i at endeleg er denne lovteksta klar. Innlemming av hund i nødverjeparagrafen i naturmangfoldlova er i ferd med å finne si løysing. Dette var ei svært etterlengta løysing, som kjem eit heilt år etter at rovviltforliket var eit faktum. Sånn sett kan ein spørje seg kvifor dette ikkje kom på plass allereie i fjor haust, då det no er vurdert slik at sjølv ikkje ei lovheving har vore nødvendig. Men lat det vere, og lat oss i dag heller glede oss over at vi no ved dette vedtaket, som ein samrøystes komité står bak, har fått på plass ein nødverjeparagraf som er meir komplett.

Argumentasjonen om at nokon vil bruke hund for å lokke til seg rovdyr, er så urimeleg at eg vil ikkje gå inn på den problemstillinga i det heile. Så får vi halde oppe trykket når det gjeld uløyste saker som ulvesoner og avklaringsringar med nabolanda våre, spesielt når det gjeld ulveproblematikken. Det er viktig at det framforhandla rovdyrfor-

liket blir respektert av alle, og at ein unngår overprøving av lokale og regionale nemnder og deira vedtak, der ein har oppnådd bestandsmåla. Noko anna vil ikkje bli sett på med velvilje, då det var – og er – ein føresetnad for at Framstegspartiet var med på forliket.

Lat oss i dag glede oss over at hund no er innlemma i nødverjeparagrafen, slik mange har ønskt i lang tid. Eg vil samtidig gi uttrykk for støtte til rettinga av § 5 i friluftsløva.

Eg kunne stilt ei rekkje spørsmål til setjestatsråden, men sidan den rette statsråden ikkje er på plass i dag, vel eg å ikkje gjere det.

Bjørn Lødemel (H) [12:13:04]: Eg vil takke saksordføraren for ein svært grundig gjennomgang av saka og også for utfyllande kommentarar, som eg støttar langt på veg, og som er veldig interessante.

Høgre er svært glad for at Stortinget no endeleg kan innlemme hund i nødverjeføresegnene, i samsvar med det rovviltforliket eit samla storting vedtok for eit år sidan.

I punktet om nødverje i rovviltforliket som blei inngått for temmeleg nøyaktig eit år sidan, heiter det at nødverjeføresegnene blir endra slik at rovdyr kan avlivast for å beskytte hund ved direkte angrep av rovdyr, og at forlikspartane skal takast med på råd før lovforslaget blir fremja for Stortinget.

Nødverje for hund er eit viktig konfliktdepande tiltak. Det har liten eller ingen innverknad på rovviltbestanden, men det har mykje å seie for dei som ferdast i rovviltbelasta område, og nødverjeføresegnene har vore greidde ut sidan det førre rovviltforliket blei inngått i 2004.

Høgre har ved fleire høve tidlegare ønskt at hund skulle innlemmast i nødverjeføresegnene. Det blei avvist seinast ved handsaminga av Prop. 75 L for 2009–2010 om endringar i naturmangfoldlova. Høgre sine grunngevingar for å gå inn for å endre lova til også å gjelde hund var dei same då som no.

Det primære målet med nødverje er å bidra til større tryggleik for husdyreigarar og hundeeigarar. Det er også gode erfaringar frå ei liknande praktisering av nødverje i Sverige. Nødverje skal ikkje vere ein del av den aktive bestandsforvaltninga, og nødverje skal gjelde uavhengig av om bestandsmåla er nådde.

I forliket blir det òg peika på andre sider av rovviltpolitikken som skal avklarast. Det gjeld evaluering av ulvesona og forhandlingar med Sverige om grenseflokkane med ulv.

Eg ser at statsråden ikkje er i salen i dag, men eg vil likevel nytte dette høvet til å etterlyse korleis desse prosessane går, og ikkje minst at statsråden seinare kan kome med signal om framdrifta og når desse sakene blir lagde fram for Stortinget.

Rovviltforliket blei gjort av eit samla storting, og det er viktig at ein kan halde ein god og open dialog òg om desse spørsmåla. Det er òg viktig at arbeidet blir prioritert i departementet.

Saka om nødverje har vore jobba med heilt frå 2004 og fram til i dag. Ein har stor uro for at usemje i regjeringa bremsar viktige avgjerder når det gjeld rovviltpolitikken, og ein håpar sjølvstakt at det ikkje skal bremse desse viktige tema.

Høgre ønskjer ein rovviltpolitikk som skal byggjast på grunnleggjande prinsipp med respekt for enkeltmenneske og lokalsamfunn, respekt for eigedomsretten og full erstatning for dei rettar som går tapt.

Ein viktig del av dette er å kunne forsvare seg og sitt mot angrep frå rovdyr, og derfor er Høgre glad for at nødverje for hund no endeleg er på plass.

Erling Sande (Sp) [12:16:36] (leiar i komiteen): Saksordføraren teiknar nokre flotte bilete av naturen vår og bærmerkene. Eg meiner likevel det er god grunn til å hevde at saksordføraren på ingen måte var på bærtur i innlegget sitt, men tvert om var veldig poengtert og korrekt i beskrivingane av dei endringane som vi her gjer på det området, og fordi vi innfører nødverjerett for hund under angrep av rovdyr, og på den måten sikrar hunden det same vernet som andre husdyr har, når dei er under rovdyrangrep.

Innstillinga er samla, og det er gledeleg. I Senterpartiet har vi arbeidd for denne løysinga lenge, og no står altså eit samla storting bak ho. Bakgrunnen kjenner vi. Det er fjorårets rovdyrforlik som medførte auka fokus på dei som bur, lever og driv næring i område med rovdyr – auka fokus på dei, større respekt for dei. Det var ei viktig kursendring i rovviltpolitikken, for mange held seg ikkje til rovdyr på papiret, i bøker eller i media, dei har dei i sine egne nær-område. Eg er glad for at saksordføraren viser til at det er ingen grunn til å hevde, slik som det har blitt gjort, at denne lovendringa blir brukt til å lokke til seg rovdyr ved hjelp av hund. Tvert om er det liten grunn til å feste lit til det, og han viser til evalueringa som er føreteken.

Vi innfører i dag eit viktig konfliktdepande tiltak, og vi er med på å skape større tryggleik for dei som bur og lever i område med rovdyr – det er gledeleg.

Heidi Sørensen (SV) [12:18:37]: Som følge av rovviltforliket fra i fjor er det et enstemmig storting som står bak en endring i nødverjeparagrafen. Det er en endring som har vært diskutert lenge, og som har vært omstridt, og det har vært en krevende sak. Når det har vært en krevende sak, er det fordi ulovlig jakt har vært en av hovedårsakene til død blant ulv i Skandinavia. Det har vi nylige dokumenter som viser.

I 2010 var vi så heldige at vi for første gang nådde Stortingets målsetting om at vi skal ha tre ynglinger av ulv på norsk jord – Slettås-paret ynglet, Linnekleppen-paret ynglet og Kynna-paret ynglet. I 2011 var vi like heldige, vi hadde tre ynglinger på norsk jord – Julussa-paret ynglet, Aurskog-paret ynglet, og Slettås-paret ynglet igjen.

Den triste beskjeden vi fikk i april i år, er at av de par som har ynglet de to siste årene, har vi splittet fire av dem. Ulv er sosiale dyr som lever i troskap, hvis ikke noe uventet skjer. Verst var det at hannulven i Kynna-reviret, som var Norges viktigste genetiske individ av ulv, forsvant. Vi mistet Galven-tispa, som var den nest viktigste, og i tillegg forsvant tispa i Linnekleppen og tispa i Aurskog. Det er ingen naturlig forklaring på at så mange alfadyr forsvinner.

Jeg er likevel av dem som støtter dagens endring. Jeg har brukt mye tid sammen med dem som har jobbet for dette, og de som har jobbet for dette i første omgang, er

Norges Jeger- og Fiskerforbund. Norges Jeger- og Fiskerforbund har kjørt en meget ryddig – etter mine begreper – argumentasjon for dette. De har lagt vekt på at vi har en jegerstand i Norge som vil ta ansvar, som har selvjustis, og som ikke vil bidra til det som Økokrim og mange hadde fryktet, nemlig at det var litt for enkelt å bruke hund som lokkemiddel for å ta ulv. Norges Jeger- og Fiskerforbund har understreket at for dem har dette vært snakk om tillit til den norske jegerstanden.

Det kom en ny gjennomgang fra det skandinaviske ulveprosjektet knyttet til ulovlig jakt på ulv i Norge og Sverige i vår. Den viser en interessant utvikling, nemlig at den ulovlige jakten i Sverige har gått ned, mens man ikke kan se den samme utviklingen i Norge. Med dette forslaget blir det ikke noen forskjell på situasjonen i Norge og Sverige på dette området. Jeg håper med dette forslaget at vi får en utvikling i Norge som likner den i Sverige, og at forslaget bidrar til å skape tillit og er konfliktdepende på en slik måte at de alfapar vi i dag har etablert av ulv i Norge, er de samme når vi får overvåkningstallene neste år.

Hvis det er tilfellet, har denne lovendringen hatt den ønskede effekten. Det er dårlig rovviltpolitikk for alle å drive med ulovlig jakt. Det er dårlig rovviltpolitikk å splitte alfapar. Vi får mer ulv på vandring, mer ulv på steder der vi ikke har kontroll, og mer ulv som er ute og tar husdyr i områder der man ikke er like godt forberedt. Stabile par er det enkleste for forvaltningen å håndtere, det enkleste for næringen å forholde seg til, og det som skaper størst grad av forutsigbarhet.

Som jeg har sagt til Norges Jeger- og Fiskerforbund, tror jeg at når denne brikken faller på plass, noe som etter mine vurderinger bør skje så fort som det lar seg gjøre med tanke på at endringen skal tre i kraft og gjelde for aktuell jaktseong, at vi neste år har langt bedre tall å forholde oss til enn årets tall, og at ulven går en trygg framtid i møte i Norge.

Presidenten: Presidenten har merket seg at ansvarlig statsråd har kommet til salen nå mot slutten av debatten. Presidenten vil bare gjøre oppmerksom på at Stortinget forutsetter at ansvarlig statsråd er til stede når vi begynner debatten som gjelder statsrådets ansvarsområde. Det burde være vel kjent for statsråden.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:24:11]: Kristelig Folkeparti er veldig glad for at hund nå er inkludert i nødvergeretten, slik rovviltforliket førte til enighet om. Vi var veldig glade for forliket og også for at dette punktet er kommet inn, nettopp fordi Kristelig Folkeparti flere ganger har tatt initiativ til å inkludere hund. Vår representant i komiteen, Line Henriette Hjemdal, har vært en aktiv pådriver for at det skulle skje.

Jeg mener at det er opplagt at hund skal ha det samme vernet som andre husdyr. Derfor er jeg glad for at komiteens medlemmer understreker hva nettopp dette punktet innebærer. Jeg er også glad for at saksordføreren og andre har vært inne på at hund ikke blir brukt som et lokkedyr. Vi som er opptatt av jakt, opptatt av natur, og som er

glad i ikke bare ulv, men også andre dyr, vet at det for en jeger ikke er noe som er mer vondt enn å miste en hund. Derfor vet jeg også at ingen vil bruke sin egen hund til å lokke fram en ulv for så å kunne skyte den. Det er viktig å understreke.

Jeg må også touche inn på innlegget til representanten Sørensen, for jeg synes hun har mange viktige poenger i sitt innlegg. Skal rovdyrpolitikken være bærekraftig og forankret, er det viktig at den skaper tillit, at den er konfliktdepende, og at den har legitimitet ute blant folk. Jeg er enig med representanten i mange av perspektivene, og også at denne endringen som skjer i dag, er av en sånn karakter at den vil bidra til større oppslutning om politikken – også den politikken som skal skape en balanse mellom det at vi skal ta vare på våre rovdyr, samtidig som vi skal gjøre det mulig å kunne drive f.eks. landbruk.

Vi er glade for at endringen kommer, og vi har tro på at den vil skape en bedre rovdyrpolitikk.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [12:26:24]: Som presidenten og alle andre er klare over, er det tett dialog mellom komiteen og statsråden, eller statsråden sitt kontor, om korleis saker skal gjennomførast. I dette tilfellet var den beskjeden eg fekk, at det var avtalt at det ikkje skulle vere debatt i salen. Eg har sjølv som kunnskapsminister i slike tilfelle sete i salen under andre sine saker. Dersom det viser seg å vere feil, skal eg raskt bidra til ei oppklaring og finne ut kva som har skjedd i denne saka.

Så har eg lyst til å seie lite grann om sjølve innhaldet i saka. Eg er i den spesielle situasjonen at eg skal presentere, eller svare for, eit lovforslag basert på eit representantforslag som eg sjølv la fram – riktig nok ikkje aleine.

Den 17. juni 2011 vart Representantforslag 163 S frå stortingsrepresentantane Martin Kolberg, Ketil Solvik-Olsen, Erna Solberg, Dagfinn Høybråten, Trygve Slagsvold Vedum, Trine Skei Grande og meg behandla, og det fekk faktisk samrøystes tilslutning av Stortinget. Eg ser at det vert nikka av enkelte representantar i salen, som så vidt eg kan hugse, var ganske fornøgde med gjennomføringa av det punktet.

Det har vore ein prosess fram til det, og det som no vert presentert, er eit lovforslag som gjer ei endring i nødverjeføresegna i naturmangfaldlova § 17 – ei føresegn som gir tilgjenge til å avlive vilt under direkte angrep på bufe, tamrein, gris og fjørfe. Den føreslegne lovendringa inneber at hund vert innlemma i føresegna, slik at det òg vert tilgjenge til å avlive vilt som angrip hund. Eg meiner det er ei riktig endring å gjere. Det er òg heilt i tråd med rovviltforliket som Stortinget står bak. Det er viktig for meg som statsråd å gjennomføre det i tråd med det vi har vorte einige om i Stortinget, fordi legitimiteten til rovviltforvaltinga avheng av at det kan gjennomførast på ein god måte.

Så er det òg ei mindre sak: den føreslegne endringa i naturmangfaldlova. Ho omfattar òg ei endring i friluftsløva § 5. Det dreier seg om ein inkurie som skjedde då lova vart endra 16. september 2011.

Presidenten: Presidenten er glad for at det er en god dialog mellom komiteen og statsråden. Men hvis det har

vært en oppfatning om at det ikke skulle være en debatt i denne saken, synes jeg den lange debatten vi har hatt, bevitner at det ikke er en god dialog mellom komiteen og statsråden.

Dessuten er dette en sal der samtlige 169 representanter kan delta i en debatt. Det er altså ikke en sal hvor det bare er en debatt mellom statsråden og komiteen som har en sak til behandling. Det bør også statsråden være klar over, slik at han er til stede når debatten starter.

Det blir replikkordskifte.

Oskar J. Grimstad (FrP) [12:29:36]: I debatten som nå går, blir ulveproblematikken teken fram. Det kjem fram påstandar om at det er ei rekkje alfadyr som no er forsvunne, og ein antek at dette kjem av ulovleg jakt.

Kva meiner statsråden om desse tankane – er dette tankar som han støttar? I så fall: Kva blir gjort for å underbygge påstandane om – ein meiner – at det føregår ulovleg jakt på eit dyr i eit område der ein slett ikkje skal drive jakt på eksempelvis ulv?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [12:30:24]: Når det gjeld ulovleg jakt, støttar eg eigentleg ikkje tankar, men dokumentasjon. Dersom det vert dokumentert ulovleg jakt, skal ein etterforske og påtale det på alminneleg måte. Men kanskje minst like viktig er det å førebyggje, å sørgje for at vi har ei forvaltning som er god og korrekt, og at vi har eit oppsyn, Statens naturoppsyn og andre, som kan vere med på den førebygginga.

Eg er sjølvstarkt motstandar av ulovleg jakt; det er ulovleg. Det skal slåast ned på, men sjølvstarkt med dokumentasjon. Eg vil ikkje gå inn i debattar om tankar eller påstandar; eg er oppteken av at det vert dokumentert, og så får det verte påtalt på vanleg måte.

Bjørn Lødemel (H) [12:31:22]: Det var synd at statsråden ikkje var her litt tidlegare, for det var fleire gode innlegg i saka.

Elles tykkjer eg det er spennande med eit mannskapskifte i Miljøverndepartementet, og det er også greitt å bli mint om at representanten Solhjell var med på å underteikne rovviltforliket. Det er positivt, og vi ser fram til at det kan bli vidareført.

Det er to saker i rovviltforliket som eg vil rette merksemda litt mot, og som vi skal jobbe med framover. Det gjeld evalueringa av ulvesona, og det gjeld forhandlingane med Sverige om grenseflokkar med ulv. Dette er saker som det blir jobba med i departementet, og eg tykkjer det kunne vere interessant å høyre frå statsråden korleis framdrifta er når det gjeld desse to punkta. Når trur statsråden at det kan bli framlagt noko for Stortinget med omsyn til dei to tema?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [12:32:20]: Når det gjeld evalueringa av ulvesona, er det, som representanten kanskje er kjend med, sett ned eit utval som skal gjennomføre det, som eigentleg har fått ein ganske kort frist, fordi vi er opptekne av å gjere det rimeleg raskt. Eg tør ikkje stå her og seie noko om framdrifta med omsyn til denne evalueringa. Det vil nok vere avhengig av kva som kjem fram i

evalueringa, og kor mange endringar ein styrer mot. I oppfølginga av det vil eg vere oppteken av å gjere det på ein måte som er i tråd med det som ligg i rovviltforliket, og at det skjer i nødvendig dialog mellom partane. Regjeringa vil kome tilbake igjen til spørsmålet, men eg tør ikkje seie i kva form og til kva tid.

Kort om forhandlingane med Sverige: Vi er meir i ein prosessdialogfase no. Svenskane er inne i eit stort arbeid. Eg vil kome tilbake både om prosessen og om innhaldet i den saka.

Per-Kristian Foss hadde her overtatt presidentplassen.

Bjørn Lødemel (H) [12:33:31]: Takk for svaret.

Det var tidlegare her i dag sett fram ganske alvorlege påstandar om ulovleg jakt på ulv. Eg ønskjer statsråden sitt syn på det, eventuelt også om dette kan dokumenterast, og eg ønskjer også å vite i kva slags form dokumentasjonen om ulovleg jakt på ulv ligg føre.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [12:33:57]: Eg svarte vel eigentleg på akkurat det same i stad, så eg vil no gje ein kortare versjon.

Eg er oppteken av dokumentasjon. Det er alvorleg med ulovleg jakt. Dersom det skjer, skal det påtalast og forfølgast på alminneleg måte. Så er eg oppteken av førebygging av det ved ei god forvaltning og ved at staten, ved Statens naturoppsyn og andre, er aktiv for å hindre det.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Erling Sande (Sp) [12:34:38]: Grunnen til at eg tek ordet, er den passiarene som var mellom presidenten og statsråden, og den konklusjonen som blei ståande igjen, nemleg at det ikkje var god dialog mellom komiteen og statsråden. Då må eg berre få seie at det er det; det er god dialog. Vi frå komiteen si side har ikkje i denne saka på noko tidspunkt gitt uttrykk for at det ikkje blir debatt. Korleis den misforståinga har oppstått, kan eg ikkje heilt sikkert forklare, men eg kan peike på at vi no har to saker i vår komité som omhandlar endringar i naturmangfaldlova. Dette er ei av dei. Ei anna går meir på å rette opp ein inkurie som går på det juridiske, altså sanksjonsmoglegheit, straff etter naturmangfaldlova. Det kan vere at det er desse sakene som er forveksla.

Same kva: Eg er oppteken av at ikkje inntrykket etter presidenten si uttale blir at dialogen er dårleg. Det er i alle fall ikkje mitt inntrykk som komitéleiar.

Presidenten: Det var godt å høre. Kommunikasjonen med statsråden bør foregå i plenum i Stortinget – også.

Heidi Sørensen (SV) [12:36:05]: Rovviltforliket inneholdt et punkt om styrking av overvåkingen av store rovdyr i Norge og styrking av Rovdata, som har ansvaret for overvåking av store rovdyr i Norge.

Min vurdering er at Rovdata, etter etableringen for relativt kort tid siden, nyter stor tillit, og at den jobben som der er gjort, har vært en suksess. Jeg er veldig glad for den støtten som Rovdata ved flere anledninger har fått, både i merknadene fra komiteen og direkte i denne salen.

Det var en melding fra Rovdata som var bakgrunnen for at jeg syntes det var grunn til å nevne at vi har mistet fire alfadyr. Den kom i april, og etter mine vurderinger synes jeg det er en alvorlig situasjon for ulven. Men mitt beste håp er at vi med den endringen vi nå gjør i nødvergeparagrafen, ikke vil se lignende tall fra vår gode, dyktige overvåking til neste vår.

Så refererte jeg en undersøkelse som viser at den ulovlige jakten i Sverige går ned. Den kommer fra Skandulv, som er den skandinaviske ulveforskningen. Det er den samme som sier at det ikke er tilfellet i Norge. Så vidt jeg vet, er dette en problemstilling som har vært et meget viktig bakteppe for debatten om nødverge. Jeg ser på den endringen vi gjør i nødvergeparagrafen i dag, som et tiltak for å unngå at det som forskerne forteller oss skjer, ikke lenger skal skje.

Med det vil jeg også benytte høvet til å si takk for det gode samarbeidet som ledet fram til at man fikk et rovviltforlik, og at det på et så krevende område som rovviltforvaltning er en stor styrke at man klarer å fatte vedtak, som vi gjør i dag, enstemmig.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5.

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Vi er nå klare til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

l o v

om Patentstyret og Klagenemnda for industrielle rettar (patentstyreløva)

§ 1 Oppgåver og formål for Patentstyret

Patentstyret skal behandle saker om industrielle rettar som fastsett i patentloven, foretaksnavneloven, designloven, varemerkeloven og edelmetalloven. Patentstyret kan utføre informasjonstenester og skal elles leggje til rette for innovasjon og verdiskaping ved å vere eit kompetansesenter for industrielle rettar.

§ 2 Patentstyrets organisasjon

Patentstyret er eit forvaltningsorgan administrativt underlagt departementet. Patentstyret er uavhengig ved behandling av saker etter lovene nemnde i § 1 og kan ikkje instruerast når det gjeld generell lovtolking, avgjerder i enkeltsaker eller handtering av søksmål mot avgjerder i slike saker. Kongen eller departementet kan heller ikkje omgjere avgjerdene Patentstyret tek i slike saker.

Patentstyret blir leidd av ein direktør som blir tilsett av Kongen i statsråd.

Kongen kan i forskrift gi nærmare føresegner om organiseringa av og saksbehandlinga i Patentstyret, og om Patentstyret sine informasjonstenester, medrekna betaling for desse tenestene.

§ 3 Klagenemnda for industrielle rettar

Klagenemnda for industrielle rettar (Klagenemnda) er klageorgan for saker som fastsett i patentloven, foretaksnavneloven, designloven, varemerkeloven, edelmetalloven og planteforedlerloven.

Klagenemnda er eit uavhengig forvaltningsorgan administrativt underlagt departementet. § 2 første ledd andre og tredje punktum gjeld tilsvarende for Klagenemnda ved behandling av klager etter lovene nemnde i første ledd i paragrafen her og ved søksmål mot avgjerder frå nemnda i slike saker.

Klagenemnda skal ha ein leiar, ein nestleiar og så mange medlemmer som nødvendig for å utføre dei oppgåvene som er lagde til nemnda. Leiar og nestleiar i nemnda må oppfylle krava til dommarar. Nemnda skal elles ha medlemmer med den kompetansen som er nødvendig for ei forsvarleg saksbehandling.

Leiaren og nestleiarer blir tilsette av Kongen i statsråd. Dei andre medlemmene i Klagenemnda blir oppnemnde av departementet for ein periode på inntil fem år med høve til å oppnemne dei på nytt. Tilsette i Patentstyret kan ikkje vere medlemmer i Klagenemnda.

§ 4 Saksbehandlinga i Klagenemnda

Avgjerdene i Klagenemnda skal takast av eit utval på tre medlemmer. Leiaren fastset samansetjinga av utvalet for kvar enkelt sak. Leiaren kan bestemme at ei sak skal avgjerast av eit utval på fem medlemmer. Leiaren kan avgjere ei klage aleine når saka ikkje reiser tvilsspørsmål og det er openbert kva avgjerda må gå ut på.

Klagenemnda kan ta omsyn til sakstilhøve som ikkje låg føre då Patentstyret fatta sitt vedtak.

Kongen kan i forskrift gi nærmare føresegner om organiseringa av og saksbehandlinga i Klagenemnda.

§ 5 Forholdet til forvaltningsloven

Forvaltningsloven kapittel VI om klage og omgjøring gjeld ikkje for Patentstyret og Klagenemnda i saker etter lovgivinga om industrielt rettsvern.

§ 6 Habilitet

Domstollova §§ 106 til 108 gjeld tilsvarende for dei tilsette i Patentstyret og dei tilsette og medlemmene i Klagenemnda ved behandling av saker etter lovgivinga om industrielt rettsvern.

Ein tilsett i Patentstyret eller ein tilsett i eller eit medlem av Klagenemnda kan ikkje delta i behandlinga av eit krav om administrativ overprøving når overprøvingssaka gjeld ein industriell rett som vedkomande har vore med på å behandle i tidlegare sak. Dette gjeld likevel ikkje dersom overprøvingssaka berre gjeld spørsmål som ikkje var aktuelle i den tidlegare saka.

§ 7 *Munnlege forhandlingar og møte*

Patentstyret og Klagenemnda skal på alle trinn i saksbehandlinga av eige tiltak vurdere om det er formålstenleg å halde møte med ein part eller ha munnlege forhandlingar med partane. Dersom ein part som har sakleg grunn for det, krev at det skal haldast møte eller munnlege forhandlingar, skal Patentstyret eller Klagenemnda etterkome kravet i den grad ei forsvarleg utføring av tenesta tillèt det, jf. forvaltningslova § 11 d. I ei sak der det er tvist mellom paratar, må alle paratar som tvistepunkta som skal drøftast gjeld, kallast inn til munnlege forhandlingar.

§ 8 *Sakkunnige*

Patentstyret og Klagenemnda kan bruke sakkunnige. Ein som ville ha vore inhabil til å ta avgjerd i saka, kan ikkje brukast som sakkunnig. Ein som har vore sakkunnig under behandlinga av ein søknad i Patentstyret, kan likevel brukast som sakkunnig ved klagebehandling, administrativ patentavgrensing og administrativ overprøving. Sakkunnige kan innkallast til møte eller munnlege forhandlingar i saka. Dei kan også ta del i rådslagingar, men ikkje i stemmegiving.

§ 9 *Sakskostnader i saker om administrativ overprøving*

I sak om administrativ overprøving kan ein part som fullt ut eller i det vesentlege har fått medhald, tilkjennast nødvendige sakskostnader frå motparten. Det skal mellom anna leggjast vekt på om det var god grunn til å få saka prøvd fordi ho var tvilsam, og om det er rimeleg ut frå typen sak og tilhøva hos motparten å påleggje kostnadsansvar. Ved administrativ overprøving etter designloven og foretaksnavneloven kan det berre tilkjennast sakskostnader i klagesaker.

Krav om dekning av sakskostnader må fremjast før saka blir avgjort. Patentstyret eller Klagenemnda skal avgjere spørsmålet samtidig med realiteten i saka.

Dersom ei klage heilt eller delvis fører fram, kan Klagenemnda òg endre avgjerda i Patentstyret når det gjeld sakskostnader. Avgjerda om sakskostnader i Patentstyret kan påklagast særskilt til Klagenemnda. Slik klage avgjer leiaren i Klagenemnda aleine.

Tilkjende sakskostnader kan drivast inn med tvang etter reglane for dommar.

§ 10 *Ikraftsetjings- og overgangsreglar*

Lova gjeld frå den tid Kongen fastset. Frå same tid som lova trer i kraft, blir lov 2. juli 1910 nr. 7 om Styret for det industrielle Retsvern oppheva.

§§ 7 og 9 gjeld berre for saker der søknaden, motsegna eller kravet om administrativ overprøving eller administrativ patentavgrensing m.m. blei levert etter at denne lova tok til å gjelde. Kongen kan gi nærmare overgangsreglar.

§ 11 *Endringar i andre lover*

Frå same tid som lova trer i kraft, blir følgjande endringar gjorde i andre lover:

1. I lov 26. juni 1953 nr. 8 om oppfinnelser av betydning for rikets forsvar skal § 3 første ledd lyde:
Vil noen utnytte en oppfinnelse som nevnt i § 2, må

vedkommende inngi fullstendig skriftlig fremstilling av oppfinnelsen til departementet, eller på vanlig måte inngi patentsøknad til *Patentstyret* dersom vedkommende ønsker industrielt rettsvern for oppfinnelsen.

2. I lov 15. desember 1967 nr. 9 om patenter blir følgjande endringar gjorde:

§ 7 skal lyde:

Patentmyndigheten her i riket er *Patentstyret*.

§ 26 skal lyde:

Den endelige avgjørelsen av en patentsøknad *kan påklages til Klagenemnden for industrielle rettigheter (Klagenemnden)* dersom avgjørelsen har gått søkeren imot.

Den endelige avgjørelsen av en innsigelse *kan påklages til Klagenemnden* av patenthaveren eller innsigeren dersom avgjørelsen har gått vedkommende imot.

Blir en begjæring om gjenopptakelse etter § 15 tredje ledd eller § 20 første ledd avslått, eller en begjæring om overføring etter § 18 imøtekommet, kan avgjørelsen påklages av søkeren til *Klagenemnden*. Blir en begjæring om overføring etter § 18 avslått, kan avgjørelsen påklages av den som har fremsatt begjæringen.

Blir en begjæring etter § 22 femte eller niende ledd avslått, kan avgjørelsen påklages til *Klagenemnden* av den som har fremsatt begjæringen.

§ 27 tredje og fjerde ledd skal lyde:

Avgjørelse *der Klagenemnden* avslår en søknad om patent, opphever et patent eller opprettholder en beslutning *fra Patentstyret* om å oppheve et patent, kan ikke bringes inn for domstolene senere enn to måneder etter at meddelelse om avgjørelse ble sendt søkeren eller patenthaveren. Underretning om søksmålsfristen skal inntas i meddelelsen. *Søksmål rettes mot staten ved Klagenemnden*.

§ 22 femte og sjette ledd gjelder tilsvarende for dokumenter som inngis til *Klagenemnden*.

§ 36 tredje ledd skal lyde:

Dersom *Klagenemnden* opprettholder *Patentstyrets* avgjørelse, regnes fristen for betaling av slik avgift som nevnt i første ledd annet punktum fra det tidspunkt Patentstyret sendte søkeren underretning om *Klagenemndens* avgjørelse.

§ 39 d første ledd skal lyde:

Dersom den endelige avgjørelsen *fra Patentstyret* ikke går ut på at patentet skal begrenses i samsvar med begjæringen, kan patenthaveren påklage avgjørelsen til *Klagenemnden*.

§ 39 d tredje ledd skal lyde:

Patenthaveren kan bringe avgjørelsen av en klage i *Klagenemnden* inn for domstolene, men ikke senere enn en måned etter at meddelelse om avgjørelsen ble sendt vedkommende. Underretning om søksmålsfristen skal inntas i meddelelsen. *Søksmål rettes mot staten ved Klagenemnden*.

§ 41 første ledd fjerde punktum skal lyde:

Dersom domstolene opphever en avgjørelse *fra Klagenemnden* om å avslå en søknad om patent, forfaller årsavgift for avgiftsår som har begynt etter at *Klagenemnden* traff sin avgjørelse og fram til den dag da dommen ble rettskraftig, likevel først to måneder etter sistnevnte dag.

§ 52 e skal lyde:

Avgjørelsen av en begjæring om administrativ overprøving *fra Patentstyret* kan påklages til *Klagenemnden* av den parten som avgjørelsen har gått imot. Klagen må være innkommet til Patentstyret innen to måneder fra den dag melding om avgjørelsen ble sendt vedkommende part. Det skal betales fastsatt avgift. I motsatt fall opptas ikke klagen til behandling.

Klagen skal oppgi

- a) klagerens navn og adresse,
- b) avgjørelsen som det klages over,
- c) hvilken endring som ønskes i avgjørelsen, og
- d) hvilke grunner klagen bygger på.

Klagen skal i tillegg oppfylle de vilkårene som er fastsatt av Kongen ved forskrift. § 52 b tredje ledd gjelder tilsvarende så langt den passer.

Avgjørelse i sak om administrativ overprøving hvor patentet erklæres ugyldig eller endres, kan ikke bringes inn for domstolene senere enn to måneder etter at melding om avgjørelse ble sendt den part som avgjørelsen går imot. Orientering om søksmålsfristen skal inntas i meldingen. Søksmål rettes mot staten ved Patentstyret eller mot staten ved Klagenemnden, avhengig av hvilket av organene som har truffet avgjørelsen søksmålet gjelder. Avgjørelse hvor en begjæring om administrativ overprøving avvises eller avslås, kan ikke bringes inn for domstolene.

§ 62 a andre ledd første punktum skal lyde:

Søknader om supplerende beskyttelsessertifikat inngis til *Patentstyret*.

§ 63 første ledd nr. 2 skal lyde:

2. søksmål angående prøvelse av avgjørelse *der Klagenemnden* avslår en søknad om patent, opphever et patent eller opprettholder en beslutning *fra Patentstyret* om å oppheve et patent, jf. § 27 tredje ledd,

§ 75 skal lyde:

Patentstyrets sjef bestemmer hvem som skal avgjøre begjæringer i henhold til §§ 72 og 73. Avslag på slik begjæring kan av patentsøkeren eller patenthaveren påklages til *Klagenemnden*. Om klagefrist m.m. og adgangen til å bringe avgjørelser truffet av *Klagenemnden* inn for domstolene gjelder § 27 tilsvarende.

3. I lov 21. juni 1985 nr. 79 om enerett til foretaksnavn og andre forretningskjenntegn mv. blir følgende endringer gjort:

§ 3-7 skal lyde:

Vedtak etter § 3-6, herunder i sak om innsyn etter § 3-6 åttende ledd, kan påklages til *Klagenemnden for in-*

dustrielle rettigheter (Klagenemnden) av den som vedtaket har gått imot. En klage må være innlevert skriftlig til Patentstyret innen to måneder etter den dagen da melding om avgjørelsen ble sendt vedkommende part. Klagen skal inneholde

1. klagerens navn og adresse,
2. avgjørelsen som det klages over,
3. hvilken endring som ønskes i avgjørelsen,
4. hvilke grunner klager bygger på.

Fastsatt klageavgift skal betales.

Andre parter i saken skal snarest mulig gis melding om klagen med en rimelig frist for uttalelse.

Er vilkårene for å behandle klagen oppfylt, kan *Patentstyret* oppheve eller endre avgjørelsen hvis det finner det klart at klagen er begrunnet. Blir det ikke truffet slik avgjørelse, skal sakens dokumenter sendes til *Klagenemnden*. Gir *Patentstyret* en uttalelse til *Klagenemnden*, skal en kopi sendes til partene.

Hvis vilkårene for å behandle klagen ikke er oppfylt, skal klageren gis en rimelig frist for uttalelse og om mulig retting av manglene. Blir manglene ikke rettet innen utløpet av fristen, skal klagen avvises hvis ikke *Klagenemnden* finner at det bør gis en ny frist for retting.

Tas klagen under behandling, skal *Klagenemnden* foreta de undersøkelser som klagen gir grunn til. Den kan ta hensyn til forhold som ikke er berørt i klagen.

Bestemmelsene om innsyn i dokumentene i § 3-6 åttende ledd gjelder tilsvarende for dokumentene i klagesaken.

§ 3-8 fjerde ledd skal lyde:

Et vedtak fra Patentstyret om å oppheve registreringen av et foretaksnavn på grunnlag av § 3-6 kan bringes inn for domstolen av rettighetshaveren hvis klageretten etter § 3-7 har blitt brukt, og *Klagenemnden* har avgjort klagen. Søksmål må være reist innen to måneder etter den dagen da meldingen om avgjørelsen ble sendt til rettighetshaveren. Det kan ikke gis oppfriskning mot oversittelse av søksmålsfristen, som skal nevnes i meldingen om vedtaket. *Søksmål rettes mot staten ved Klagenemnden.*

4. I lov 12. mars 1993 nr. 32 om planteforedlerrett blir følgende endringer gjort:

Lovas tittel skal lyde:

Lov 12. mars 1993 nr. 32 om planteforedlerrett (planteforedlerloven)

§ 12 skal lyde:

§ 12 *Klage og søksmål*

Går *Plantesortsnemnda*s endelige avgjørelse om søknaden imot søkeren, kan søkeren påklage avgjørelsen til *Klagenemnden for industrielle rettigheter (Klagenemnden)*. Blir søknaden imøtekommet etter fornyet behandling, kan den som har reist innsigelse, påklage avgjørelsen til *Klagenemnden*. *Plantesortsnemnda*s avgjørelse av en begjæring om overføring av en søknad kan også påklages til *Klagenemnden*. Klagen må inngis til *Plantesortsnemnda* innen to måneder fra den dag meddelelse om avgjørelsen ble sendt

vedkommende. Klageren må betale en klageavgift fastsatt i forskrift.

Avslår *Klagenemnden* en søknad etter klage, kan søkeren bringe avslaget inn for domstolene innen to måneder fra meddelelse om avslaget ble sendt vedkommende. *Søksmål rettes mot staten ved Klagenemnden.*

5. I lov 14. mars 2003 nr. 15 om beskyttelse av design blir følgende endringer gjort:

§ 36 skal lyde:

§ 36 *Klage over avgjørelse i Patentstyret*

Avgjørelsen i *Patentstyret* av en designsøknad eller et krav om at en internasjonal designregistrering skal ha virkning i Norge, kan påklages av søkeren til *Klagenemnden for industrielle rettigheter (Klagenemnden)* hvis avgjørelsen har gått søkeren imot.

Avgjørelsen av en sak om administrativ oppheving etter § 25 kan påklages til *Klagenemnden* av den parten som avgjørelsen har gått imot. Blir et krav etter § 29 om overføring av en søknad eller registrering innvilget, kan avgjørelsen påklages til *Klagenemnden* av søkeren eller designhaveren.

Avgjørelsen om å oppheve en innføring etter § 33, kan påklages til *Klagenemnden* av innehaveren.

Avgjørelsen om å avvise eller avslå et krav om

1. gjenopptakelse etter § 19 fjerde ledd,
 2. unntak fra offentlighet etter §§ 21 fjerde ledd, 27 sjette ledd og 38 femte ledd,
 3. innsyn i dokumenter i saker etter loven her,
 4. fornyelse av en designregistrering etter § 24, eller
 5. at en sak skal tas under behandling etter § 50,
- kan påklages til *Klagenemnden* av den som har fremsatt kravet.

Andre avgjørelser i *Patentstyret* kan ikke påklages.

§ 38 skal lyde:

§ 38 *Behandling av klage*

Andre parter i saken skal snarest mulig gis melding om klagen med en rimelig frist for uttalelse.

Er vilkårene for å behandle klagen oppfylt, kan *Patentstyret* oppheve eller endre avgjørelsen hvis det finner det klart at klagen er begrunnet. Blir det ikke truffet slik avgjørelse, skal sakens dokumenter sendes til *Klagenemnden*. Gir *Patentstyret* en uttalelse til *Klagenemnden*, skal en kopi sendes til partene.

Hvis vilkårene for å behandle klagen ikke er oppfylt, skal klageren gis en rimelig frist for uttalelse og om mulig retting av manglene. Blir manglene ikke rettet innen utløpet av fristen, skal klagen avvises hvis ikke *Klagenemnden* finner at det bør gis en ny frist for retting.

Tas klagen under behandling, skal *Klagenemnden* foreta de undersøkelser som klagen gir grunn til. Den kan ta hensyn til forhold som ikke er berørt i klagen. Er klagen trukket tilbake, kan *Klagenemnden* fortsette behandlingen av saken hvis det foreligger særlige grunner. Leddet her gjelder bare så langt det er forenlig med § 26 annet ledd.

Enhver kan kreve innsyn i dokumentene i klagesaken. Bestemmelsene i § 21 fjerde og femte ledd gjelder tilsvarende.

§ 39 skal lyde:

§ 39 *Domstolsprøving av avgjørelser fra*

Klagenemnden for industrielle rettigheter

En avgjørelse kan bare bringes inn for domstolene hvis klageretten etter § 36 har blitt brukt, og *Klagenemnden* har avgjort klagen. Forrige punktum berører ikke retten til å reise søksmål om ugyldighet eller overføring etter §§ 25 og 30.

Avgjørelsen i *Klagenemnden* av klagesak kan bringes inn for domstolene av den parten som avgjørelsen har gått imot, om ikke annet følger av tredje ledd. Søksmål må være reist innen to måneder etter den dagen da melding om avgjørelsen ble sendt vedkommende part. Opplysning om søksmålsfristen skal inntas i meldingen om avgjørelsen. *Søksmål rettes mot staten ved Klagenemnden.*

Avgjørelsen i *Klagenemnden* av sak om administrativ overføring av en søknad eller registrering kan ikke bringes inn for domstolene. Det samme gjelder avgjørelse der *Klagenemnden* avviser eller avslår et krav om administrativ oppheving, eller opprettholder en avgjørelse fra *Patentstyret* om avvisning eller avslag.

§ 46 første ledd nr. 2 skal lyde:

2. Søksmål om prøving av avgjørelse truffet av *Klagenemnden* som omtalt i § 39.

§ 57 tredje ledd skal lyde:

Ved avslag kan innehaveren av den internasjonale registreringen på de vilkårene som er fastsatt ved forskrift, kreve at *Patentstyret* foretar en fornyet vurdering av spørsmålet om den internasjonale registreringen skal ha virkning i Norge.

6. I lov 26. mars 2010 nr. 8 om beskyttelse av varemerker blir følgende endringer gjort:

§ 42 første ledd første punktum skal lyde:

Hvis merkehaveren og den som angriper registreringen av varemerket, er enige om det, kan spørsmålet om registreringens gyldighet eller om sletting kreves endelig avgjort av *Klagenemnden for industrielle rettigheter*.

§ 49 skal lyde:

§ 49 *Klage over avgjørelse fra Patentstyret*

Avgjørelsen fra *Patentstyret* av en søknad om varemerkeregistrering eller et krav om at en internasjonal varemerkeregistrering skal ha virkning i Norge, kan påklages av søkeren til *Klagenemnden for industrielle rettigheter (Klagenemnden)* hvis avgjørelsen har gått søkeren imot. Det samme gjelder avgjørelse fra *Patentstyret* om å avvise en søknad om internasjonal varemerkeregistrering etter § 68 tredje ledd.

Avgjørelsen av en innsigelsessak kan påklages til *Klagenemnden* av den parten som avgjørelsen har gått imot. Blir et krav om overføring av en søknad etter § 21 eller en registrering etter § 28 innvilget, kan avgjørelsen påklages til *Klagenemnden* av søkeren eller merkehaveren.

Avgjørelsen av en sak om administrativ overprøving etter §§ 35 til 37, jf. § 40, kan påklages til *Klagenemnden*

av den parten som avgjørelsen har gått imot. Dette gjelder ikke avgjørelse om å avvise kravet etter § 40 annet ledd tredje punktum.

Avgjørelsen om å oppheve en registrering etter §§ 30 eller 45, eller om å slette en registrering etter § 43, kan påklages til *Klagenemnden* av merkehaveren.

Avgjørelsen om å avvise eller avslå krav om:

1. gjenopptagelse etter § 23 fjerde ledd
 2. unntak fra offentlighet etter § 25 annet ledd, §§ 31, 48, § 51 femte ledd og § 76
 3. innsyn i dokumenter i saker etter loven her
 4. fornyelse av varemerkeregistrering etter § 33
 5. endring av et varemerke etter § 34
 6. at saken blir tatt under behandling etter § 80
- kan påklages til *Klagenemnden* av den som har fremsatt kravet.

Andre avgjørelser fra *Patentstyret* kan ikke påklages.

§ 51 skal lyde:

§ 51 *Behandling av klage*

Andre parter i saken skal snarest mulig gis melding om klagen med en rimelig frist for uttalelse.

Er vilkårene for å behandle klagen oppfylt, kan *Patentstyret* oppheve eller endre avgjørelsen hvis det finner det klart at klagen vil føre frem. Blir det ikke truffet slik avgjørelse, skal saken forelegges for *Klagenemnden*. Gir *Patentstyret* en uttalelse til *Klagenemnden*, skal en kopi sendes til partene.

Hvis vilkårene for å behandle klagen ikke er oppfylt, skal klageren gis en rimelig frist for uttalelse og om mulig retting av manglene. Blir manglene ikke rettet innen utløpet av fristen, skal klagen avvises hvis ikke *Klagenemnden* finner at det bør gis en ny frist for retting.

Tas klagen under behandling, skal *Klagenemnden* foreta de undersøkelser som klagen gir grunn til. Den kan ta hensyn til forhold som ikke er berørt i klagen. Er klagen trukket tilbake, kan *Klagenemnden* fortsette behandlingen av saken hvis det foreligger særlige grunner for dette.

Enhver kan kreve innsyn i dokumentene i klagesaker. Bestemmelsene i § 25 annet og tredje ledd gjelder tilsvarende.

§ 52 skal lyde:

§ 52 *Domstolsprøving av avgjørelser fra Klagenemnden for industrielle rettigheter*

Avgjørelse fra *Patentstyret* kan bare bringes inn for domstolene hvis klageretten etter § 49 har blitt brukt, og *Klagenemnden for industrielle rettigheter (Klagenemnden)* har avgjort klagen. Første punktum berører ikke retten til å reise søksmål om ugyldighet eller sletting etter §§ 35 til 37 eller om retten til varemerket.

Klagenemndens avgjørelse i klagesak kan bringes inn for domstolene av den parten som avgjørelsen har gått imot, om ikke annet følger av tredje ledd. Søksmål må reises innen to måneder etter den dagen da melding om avgjørelsen ble sendt vedkommende part. Opplysning om søksmålsfristen skal inntas i meldingen om avgjørelsen. *Søksmål rettes mot staten ved Klagenemnden.*

Avgjørelsen i *Klagenemnden* av sak om overføring av en søknad eller registrering kan ikke bringes inn for domstolene. Det samme gjelder avgjørelse der *Klagenemnden* avviser eller forkaster en innsigelse, avviser eller avslår et krav om administrativ overprøving etter § 40, eller opprettholder en avgjørelse *fattet av Patentstyret* om slik avvisning, forkasting eller avslag.

§ 62 første ledd bokstav a skal lyde:

- a) søksmål om prøving av avgjørelse truffet av *Klagenemnden* som omtalt i § 52

§ 70 fjerde ledd skal lyde:

Ved avslag kan innehaveren av den internasjonale registreringen på de vilkårene som er fastsatt i forskrift, kreve at *Patentstyret* foretar en fornyet vurdering av spørsmålet om den internasjonale registreringen skal ha virkning i Norge.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

lov

om Eksportkreditt Norge AS (eksportkredittloven)

§ 1. *Formål*

Loven fastsetter rammer for etableringen og driften av et statlig norsk aksjeselskap som skal ha til formål å forvalte en statlig ordning for finanstjenester til norsk eksport av kapitalvarer og tjenester. Selskapets navn skal være Eksportkreditt Norge AS.

§ 2. *Selskapets eier*

Staten skal eie alle aksjene i selskapet.

§ 3. *Selskapets virksomhet*

For å fremme formål som nevnt i § 1, kan selskapet i eget navn

1. yte offentlig støttede eksportkreditter i henhold til internasjonale avtaler, og
2. yte lån på markedsmessige vilkår som et alternativ til lån som nevnt i nr. 1.

Nærmere regler om eksportkreditter og lån som kan ytes i medhold av første ledd, kan gis av departementet ved forskrift.

§ 4. *Finansiering av selskapets virksomhet*

Utlånsvirksomheten skal i sin helhet finansieres ved bevilgning over statsbudsjettet.

Midler til driften av selskapet bevilges av staten.

Selskapet kan ikke oppta lån eller stille sikkerhet uten Stortingets samtykke.

Riksrevisjonen skal forestå revisjon av låneregnskapet.

§ 5. *Statens ansvar*

Staten er ansvarlig for de forpliktelser som selskapet pådrar seg i forbindelse med utlånsvirksomheten og som ikke knytter seg til driften av selskapet. Krav mot staten som nevnt i første punktum, skal rettes til selskapet.

§ 6. *Aksjeloven*

Lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper gjelder for selskapet i den utstrekning ikke annet følger av loven her.

§ 7. *Styrets myndighet*

Forvaltningen av selskapet hører under styret, som også påser at selskapet drives i samsvar med bestemmelser fastsatt i eller i medhold av lov, selskapets vedtekter samt generelle retningslinjer fastsatt av generalforsamlingen.

Saker som antas å være av vesentlig betydning for selskapets formål, som i vesentlig grad kan endre virksomhetens karakter, eller som kan få vesentlige samfunnsøkonomiske eller samfunnsmessige virkninger, skal forelegges for generalforsamlingen før styret treffer vedtak. I vedtektene kan det fastsettes nærmere regler om hvilke saker som skal forelegges generalforsamlingen etter første punktum.

§ 8. *Forholdet til annen lovgivning*

Lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker gjelder ikke for selskapets virksomhet.

Lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m. og lov 18. juli 1958 nr. 2 om offentlige tjenestetvister gjelder ikke for selskapet.

Lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner gjelder ikke for selskapet, jf. finansieringsvirksomhetsloven § 1–3 første ledd nr 1.

Lov 4. desember 1992 nr. 126 om arkiv gjelder ikke for selskapet.

§ 9. *Utfyllende bestemmelser*

Departementet kan ved forskrift fastsette nærmere bestemmelser om utlånsvirksomheten og selskapets virksomhet, herunder saksbehandlingen i lånesaker, forvaltningen av selskapets midler, driften av selskapet inkludert

dekning av selskapets driftskostnader, samt for øvrig til utfylling av lovens bestemmelser.

§ 10. *Ikrafttredelse*

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstilt:

Stortinget samtykker i ratifikasjon av en frihandelsavtale mellom EFTA-statene og Montenegro og en avtale om handel med landbruksvarer mellom Norge og Montenegro, begge av 14. november 2011.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: I sak nr. 4 foreligger det ikke noe vote-ringstema.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

L o v
om endringer i naturmangfoldloven og
friluftsløven

I

I lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold skal § 17 annet ledd lyde:

Vilt kan avlives når det må anses påkrevd for å fjerne en aktuell og betydelig fare for skade på person. Eieren, eller en som opptrer på vegne av eieren, kan avlive

vilt under direkte angrep på bufe, tamrein, *gris*, *hund* og fjørfe.

II

I lov 28. juni 1957 nr. 16 om friluftslivet oppheves § 5 første ledd annet punktum.

III

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Sak nr. 6 [12:48:25]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.49.
